

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-basáboz petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.
Nyiltár petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, november 22.

Mai számunk főbb közleményei:

Városi képviselőválasztás Aradon.
Nyert csata.
Agyonlőtték, tengerbe fullasztották.
A győztesek.
Főhadnagy és Irónő letartóztatása.
Tolstoj.

A munkapárt győzelme.

Arad, november 21.

Cérnára fűzve, egybecsomagolva és pecséttel lezárva, békén pihennek a sokat törölt, javított, ragasztott és felülragasztott szavazó-cédulák, amelyekből a vasárnapi törvényhatósági bizottsági tagválasztások eredménye kialakult. Akiknek a cédulák szerencsét hoztak, azok örvendenek, a többiek többé-kevésbé kellemetlen érzéssel raktározzák el emlékeik közé a mellőztetésnek eme dokumentumát. Maga a választás már a múlté s oda is lehetne tenni, ha annak tapasztalatai, jelenségei között nem lenne egy és más megjegyezni való.

Az első tény, hogy a városatyaválasztások az aradi nemzeti munkapárt értékes, újabb győzelmét jelentik. Nem voltunk s ma se vagyunk hivei annak, hogy a választásokat a pártpolitika irányítsa. A tényekkel szemben azonban nem lehet süketeknek és vakoknak lenni. A választásokat két politikai párt, egymással szemben álló párt irányította, azok vitték küzdelembe a maguk jelöltjeit és hiveit; a városatyaválasztás tehát e két párt-

nak: a nemzeti munkapártnak és a függetlenségi pártnak erőpróbája, mérkőzése volt.

Ez a mérkőzés pedig a nemzeti munkapárt fényes sikerét hozta meg. A harmincnolc megválasztott városatya közül huszonhat munkapárti, tizenkettő függetlenségi. A függetlenségi párt nyolc mandátumot veszített. S ha e veszteségek között volt olyan is, a melyet a munkapárton is sajnáltak, a végső eredmény a munkapártnak öröme és elégtételére szolgálhat. Olyan választásnál, a mely titkos szavazással folyik le, a melynél tehát a sokat emlegetett „terror és presszió” nem érvényesülhet, a melyet a vesztegetés vádja se érhet, a melynél tehát függetlenül és szabadon nyilatkozik meg a polgárok meggyőződése, véleménye — ez az eredmény a munkapárt népszerű voltának állandóságára, hiveinek elvszilárdságára vall. Lehet, hogy a választás eredményének egyik-másik része az egyének iránt való rokonszenv megnyilatkozásának tekinthető; de azt, hogy a párt jelöltjei ilyen tulnyomó számmal és többnyire a szavazatok legtöbbszével kerültek győzelemre, már nem lehet az egyének számlájára írni. A magyar vérenek, úgy mondják, javithatatlan tulajdonsága, hogy mindig marad benne valami a politikából. A városatyaválasztások e révén fejlődtek ki politikai harccá, s ennek a politikai harcnak eredménye megerősítette a pozíciót, a melyet a nemzeti munkapárt Aradon a képviselőválasztások alatt

szerezett; bizonyosága volt annak, hogy a hangulat, a mely a képviselőválasztások alkalmával megnyilatkozott, nem volt futó, változó érzés, hanem erős, öntudatos és nemingadozó meggyőződés, a mely most, a második alkalomnál ugyanolyan imponálóan jutott kifejezésre, mint először.

A munkapárt ezzel a város törvényhatóságában is megerősödött, döntő pozícióhoz jutott. S amikor a választások ez eredményét örömmel konstatáljuk, — mindjárt hozzá kell tenni valamit. A törvényhatóságban se a munkapárthoz tartozó városatyákat, se pedig a függetlenségeket, az újakat ép oly kevésbé, mint a régieket, a politika nem vezethet és nem köthet pórázhoz, hanem csak a városnak igazi érdeke. A munkapárt sikerei közé számíthatja, hogy a közvélemény, a választók zöme az általa kiválasztott és az ő politikáját valló embereket találta méltóknak arra, hogy a város ügyeit intézzék. De ez a megtisztelő vélemény, ez a bizalom kötelez is. Kötelez arra, hogy a pártnak beválasztott tagjai a törvényhatóságban minden mellékszempontról menten, elfogulatlanul és csak a polgárok javát tekintve fognak beszélni és cselekedni. Aradváros egész közönsége pedig méltán tekint nagy várakozással a felfrissült törvényhatósági bizottsági közgyűlés munkássága elé, mert a megválasztottak egy része múltjánál fogva ismert értékes erő, az újjal szemben pedig jogosan előlegezi bizalmát.

Tolstoj Leó felesége.

— Az elhunyt apostol családi életéből. —

Tolstoj Leónak családjától való menekülése reáirányította a világ figyelmét a nagy költő feleségére. A világ megdöbben és elbámult azon, hogy egy nyolcvankétéves aggyastyan, akit Tolstoj Leónak hívnak és aki az orosz nemzet első legnagyobb fia, a világirodalom egyik legnagyobb alakja, élete végső alkonyán megunt az örökös asszonyi szeszélyt és zaklatást, megunt, hogy otthon, a saját birodalmában nem élhet saját legszentebb elvel szerint, hogy nem veheti el magától a vagyont és jólétet, amelyet művel akarata ellen is jövedelmeztek neki, hogy fényes kastélyban, ősi birtokon lakik, bárha orosz paraszt módjára él is a kastélyában, fát vág, fűrészel, kertet gyomlál, szabad idejében pedig halhatatlan, próféta szózatú regényeit írja meg, amelyekben az orosz nép lelki és testi nyomorát, elmaradottságát, a kultura romlottságát és az ősi, zsidó-keresztényen élethez való visszatérést prédikálja, mint amely egyedül képes a világot züllöttségéből, elfasultságából és vérengző állatiasságából, cinizmusából föltámasztani.

Tolstoj imponáló elveivel éles ellentétben állott, nem épen a saját legegényibb élete, de az a körülmény, hogy kastélyban, fényűzés kö-

zötte lakik. Most már — Tolstoj menekülése után — értjük ezt az ellentmondást. Tehát az asszony volt a kerékkötője annak, hogy Tolstoj nem tudott még nagyobb hatással lenni a saját korára, az asszony volt az oka annak, hogy Tolstoj őszinteségében sokan kételkedtek, az asszony, aki hetvenöt éves korában is még anyai kötelességeire hivatkozik. Világos, hogy Tolstoj és Tolstojné soha meg nem értettek egymást. Tolstojban egy régi, évtizedeken át elfojtott vágy tört utat, amidőn nyolcvankétéves korában családja elől a Smardinsky kolostorba menekült, ahol teljes nyugalmat és önnállóságot vált találhatni, de ahonnan szintén menekülnie kellett, amikor családja megtudta hol-létét. Tolstoj életét a felesége elől való aggkori menekülése teszi a legszenzációsabbá. Ha ezt néhány évtizeddel hamarabb cselekszi meg, miként Buddha, talán az orosz nép vallásalapítója lett volna belőle.

Birukó f, Tolstoj életrajzírója, könyvében ismertette ugyan azokat a súlyos összeütközéseket és konfliktusokat, amelyek a nagy író és felesége között napirenden voltak, mihelyt Tolstojban felebredt a nagy megvilágosodás, hogy az orosz nép lelki megtisztulásán kell dolgoznia. De mindketten, akik eddig hűséggel és szeretettel ragaszkodtak egymáshoz, ismét megbékültek. Az asszony lemondott igényeiről,

férjének szinte titkára lett, tengernyi kéziratait lemásolta, a praktikus valóságért küzdött, mi-alatt férje az emberiség nagy eszméin csüngött. Az asszony, Tolstoj neje, a szemrehányások dacára értékes szellemi értékekkel rendelkezik. Ő az, aki Tolstoj rengeteg sok iratát állandóan rendezte, életrajzi adatait gyűjtötte, költyegyezte, egészségeért gondoskodott, a családi otthont ellátta, bárha Tolstoj szívesebben látott volna maga körül egy szerényebb, egyszerűbb életmódot.

Egy francia újságíró nemrégiben beszélgetett Tolstojnéval és roppant szerénynek jellemzi. Nem akar egyéb lenni, mint férje felesége. „Én magam semmi sem vagyok, egyáltalán nincs semmi érdemem, mint az, hogy férjem alázatos felesége lehetek, az ő gyermekeinek anyja. Hiszen ez nagyon egyszerű. A gróftól gyermekkorra óta ismerem. Amikor születtem, ő tizenhat éves volt. Anyám csak két évvel volt idősebb nálánál. Mint gyermeket a karjain hordott, a térdén lovagoltatott. Ugy nőtem fel, hogy szerettem őt. Amikor tizen-nolc éves lettem, férjhez adtak hozzá. Sokan azt mondják, hogy én ellensége vagyok az ő eszméinek. Az emberek nem ismernek bennünket. Mi egyek vagyunk. Gondolataink is egyek. Falun élünk maga yosságban, gyermekkorunk óta közösen az emlékeink. Szenvedéseink, örö-

Városi képviselőválasztás Aradon.

— A munkapárt győzelme. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 21.

Tegnap folyt le Aradon a városi képviselőválasztás, amely elé rendkívül nagy érdeklődéssel tekintettek városzerte. A választási aktust heves mozgalmak előzték meg s tegnap izgalmas harc folyt az egyes kerületekben. A harc a munkapárt győzelmével végződött, mert 38 képviselő közül csak 12 függetlenségi, 26 pedig a munkapárt jelöltje volt. A választás a legnagyobb rendben ért véget. A rendőrség dicséretes buzgalmat fejtett ki a küzdelem nyugodt lefolyása érdekében. Arad polgársága különben is méltóságteljes higgadtságot tanúsított abban a nehéz küzdelemben, amilyenre e városban még nem volt példa.

Az alkotmányos harc lefolyásáról ez a részletes tudósítás számol be:

Első kerület.

(Leadtak 702 szavazatot.)

1. Sugár Jenő dr. 405
2. Steinhardt Mór dr. 377
3. Tolnay János dr. 377
4. Rosenberg Miksa dr. 371
5. Ring Géza 370
6. Nemes Zsigmond dr. 367
7. Varjassy Árpád 350
8. Kohn S. N. 318
9. Adler Andor 315
10. Leopold Zsigmond 315

Szavazatot kaptak még:

- Mezei Andor 301
 Palmay Lajos dr. 270
 Ifj. Maller József 220
 Somló Árnia dr. 199
 Vojtek Alajos 182
 Schmidt János dr. 181
 Baiogh Dávid 179
 Tesits Sándor 161
 Reiber Emili 142
 Braun N. Antal 142

meink közösek. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy Tolstoj összes elveit föl tudom fogni, csak azt ismétlem, hogy egész életem férjem és gyermekeimnek szenteltem. Sokszor este azt hiszem, hogy gondolatait megértettem és reggelre nem emlékszek rájuk. Többet is megvaldíjak? Az összes tolstojánusok között, akiket csak ismerek, nem tudok egyet sem, aki boldog lenne. Itt élünk egész éven át Jasnaja-Poljanában, itt született férjem, itt töltötte gyermekéveit, az itteni csöndben és magányban írta meg műveit, itt álmodozott ő egyedül, tőlünk is visszavonulva. Én tizenhárom gyermeknek adtam életet és az a szerencsétlenség ért, hogy négy gyermekemet elvesztettem. Gyermekeimet magam tápláltam. Amikor utoljára született gyermekünk meghalt, azt hittem, megőrülök. A gróf is szörnyen szenvedett. A kis koporsót maga akarta kivinni a temetőbe. Mi egyszerűen, szerényen élünk. Az emberek gazdagnak hisznek bennünket, pedig tévednek. Birtokunk csupa erdőség, amely keveset jövedelmez. Férjem pedig lemondott a műveitől kapható jövedelemtől. Nincs nálunk semmi fényezés, semmi kényelem. Az erdőből keveset irtam, a könyvek nem jövedelmeznek. „Ez férjemnél elv.” így beszélt Tolstojné nemrégiben. És férjének mégis menekülnie kellett előle, sőt halálos ágyához sem engedte feleségét, akinek oldala mellett egész életét töltötte.

Schwartzberger Manó 119
 Frank József 80
 Szél Ernő 41
 Szalay Károly 35
 Sugár József 32

— Mi van itt, képviselőválasztás? kérdezték a vasut felől jövők az álmos aradi polgároktól, a városháza jobboldali bejáratánál nyugoszó tömegre mutatva.

— Vagy úgy, idegennek tetszik lenni, akkor szívesen szolgálak magyarázattal — feleli az aradi ember. Tessék figyelni! Ma van november huszadika, vasárnap és ünnepnap. Legalább az én ujságom az írta, hogy nekem ma ünnepem lesz, mert választot. Városháza választunk. Ez itt az első kerület és a munkapárti főfészek; ut ugyan nem vagyok munkapárti, de ha már az ember ebben a kerületben lakik és hetek óta azt hallja, hogy minden pártérdek félretételével csak arra alkalmas egyéneket válasszat, össze kő, felöltöttem az ünnepi ruhámat, zsebembe tettem a munkapárti listát és eljöttem szavazni. Még nem megyek oda a városházára, mert igen nagy a tömeg és úgy látom, hogy a munkapárt akkora erővel vonul fel mint ama nevezetes június elsején. Helyezkedjünk itt el a sarkon, innen jól látni mindent és ha egy kissé megtisztul a levegő, beutranok és leszavazok. Úgy látom, hogy a kortesszéknek mára négy kezük és négy szemük volt, mert aki most indult el a város végéről, azt is észreveszik és azt is lefűlelik.

Az idegen megköszönte a szíves felvilágosítást és otthagya a pénzügyi palotánál a drukkoló függetlenségi polgárt. Néhány pillanatnyi gondolkodás után megakart indulni a szavazó helyiség felé. Azonban bárhogy erőlködött is, nem tudott elmozdulni a helyéből.

A derék aradi polgár tudniillik le volt ragasztva. Mig ott elmélkedett a pártütség felett, a fiatal munkapárti kortesek hatalmas serege csendesen körülvette és úgy leragasztotta, mintha odanót volna. Tegnap ugyanis a leragasztók napja volt. Apró papiros szeletek gummirozott háttal, rajtuk egy-egy jelölt nevével garmada számra minden kortes zsebében, azzal a céllal, hogy a szavazót minden kieszelhető raffineriával, ékesszólással és fenyegetéssel egy név áragasztására bírják.

Az első kerületi választás a ragasztó szeletek jegyében folyt le. Ebben a kerületben szavaz a munkapárti szavazók zöme és a leadott szavazólapok összeszámlálásánál kitűnt, hogy a leadott hétszázket lapban mindössze hetvenegy hivatalos liszta buzdított meg nagy szerényen és mind n változta és nélkül.

Annyi fajta kombináció, permutáció és variáció el nem képzelhető, mint a mennyit a választók és kortesek lelkesedése fel nem fedez és ezért a leadott szavazatok megszámlálása az első kerületben éppen annyi időt vett igénybe, mint maga a választási aktus. Reggel kilenctől délután négyig szavaztak és délután négytől éjjel tizenegyig számláltak.

Ötvenegy névre adtak le szavazatokat, ebben a névtengerben a tíz munkapárti és tíz függetlenségi hivatalos jelölt, akik természetesen a szavazók zömét kapták.

A választási aktushoz a kerület polgársága a szokottnál nagyobb lelkesedéssel és temperamentummal készült és a tegnap i küzdelemben meglátszott, hogy a harc első vonalában az ifjuság volt fel. Sugár Jenő dr. győzelméért jó barátainak impozáns tömege vállalta a kemény munkát és a fiatalok szívósságával, a szimpatikus jelölt iránt érzett szeretet legyőzte a hideget, az éhséget és minden fáradságot. Az igaz, hogy nem volt valami nagy feladat a vá-

lasztókat a jelölt mellett sorakoztatni, mert Sugár dr. t pártkülsőségek nélkül a legtöbben támogatták, aminek az a fényes győzelem a bizonyossága, melylyel Sugár dr. a megválasztottak élére került.

Sugár dr. szavazóinak zöme a munkapárt táboraiból került ki.

A választási aktust kilenc órakor nyitotta meg Vajda István dr. elnök, Weisz Márkus helyettes elnök, Angel István dr. jegyző és a bizalmi férfiak társaságában.

Mintán megmutatta az egybegyűlt választóknak, hogy az előtte álló láda üres és abba senki szavazó cédulát nem osepesztett, kin-veste urnának és lepecsételte; majd pedig elrendelte a szavazást.

Az első parotól kezdve aztán folyt is szakadatlanul, sűrűn és tömegesen, rendben, fennakadás nélkül. A szavazó helyiség a nap minden órájában telve volt szavazókkal és kíváncsiakkal, a városháza előtti térségen pedig olyan mozgalmas, eleven, pezsgő élet folyt, akárcsak a „nagy” képviselőválasztáskor. A pártok szervezetten vonultak fel a küzdelemre, pártirodák részére küldöncök futottak a leszavazottak névsorával, egy és kétfogatú bérkocsik valóságos táborát ütötték a városháza körül és a város minden részéből gyorsan és sűrűn hozták a kortesek erős kezében tartott szavazókat. A kávéházakban, kaszinókban megbontották az alsós és tarokkjátékot a lelkesmeretes kortesek, akik a kártyasztal mellől cipelték el a szavazót.

Délután fél háromkor eszébe jutott egyik jelöltnek, hogy a legközelebbi rokona, az apja még nem szavazott le, pedig igen nagy szüksége volt minden egyes voksra. Az öreg ur azonban csak vasárnap szokott kártyázni; megigérte, hogy a parti befejezése után, fél négykor pontosan meg fog jelenni az urnánál. Tadták azonban, hogyha az öreg ur pechbe kerül, akkor elfelejt választást és fiút és este hétkor is üti a blatet.

— Nosza gyorsan egy kortes fusson a Fehér Keresztbe és hozza a voksot.

Kortés rohan, kortés jön, de szavazó nélkül.

— Teremtse elő az atyámat, — ingerkedik a jelölt, mert már fél négy és lekésik.

— Kérem, az öreg ur nem jöhet, mert vesztésében van.

A kortés issad és ötleten törli a fejét.

— Hopp, megvan, hiáltott fel örömmel, — Hamar egy kocsi.

A kocsi egy pillanat alatt ott terem. A kortés beül és elvágat.

Tíz perc múlva diadalmas arccal szállt ki a kocsiból a városháza előtt — két ur társaságában. Egyik a jelölt papája, a másik a partner, aki elkísérte az urnához, de az uton a kocsiban még lebonyolított egy partit és vissza vesztett néhány koronát.

Szinte szakadatlan ilyen derűtség vonult végig az első kerület választásán. Az egymással hadakozó kortesek is humorral ingerkedtek, a mialatt a ragasztó cédulák ostromát folytatták.

Jön a Thököly Imre utca egy öreg polgára. A kapubejáratnál ráesapnak Sugár Jenő fürge kortesei:

— Landau bácsi, szavazzon Sugár dr.-ra.

— Miért szavazzak? — kérdezi. Aztán hozzászól: — Különbösen jól van. Adja ide a cédulát és majd leragasztok valakit. Ez se tesz semmit, az se fog semmit s tenni...

Dél alatt, amikor Vajda István dr. elnök hazafelé ment s az elnöki széket Weisz Márkus foglalta el, többen észrevették, hogy egy kortés az elnöki asztal mellett csipi ki a polgártárs kezéből a szavazócédulát és ráragaszt valakit. Utána szaladnak Vajdának s bepanaszolják a dolgot neki:

Vajda István visszajön, de az elnöktársának

nem akar utasítást adni, hát ilyen tapintatcs formában teszi:

— Figyelmeztetek mindenkit, hogy a teremben korteskedni tilos. Amíg én előkölttem, azt nem türtem és most se türném...

Egy választót az a sors ért, hogy sorrendben a 606-ik volt. Sok megjegyzés kísérte ezt a szavazást s a polgár, akinek ez a véletlen jutott, nem győzött eléggé röstelkedni miatta.

A Somló párt emberei kapacitálnak valakit.

— Uram, szavazzon Somlóra.

— Nem szavazok.

— De kérem...

— Mondtam már, hogy nem szavazok.

— Hát akkor indokolja meg, hogy mért nem szavaz! — vágott neki a kortes. — Ettől annyira megijedt a polgár, hogy beragasztotta a cédulájára Somló Ármón nevét is.

Az ilyen jelenetek egész gyakoriak voltak:

— Jónapot, kedves polgártárs. Ugye megteszi a kedvemért, hogy fölveszi a cédulájára Mezeit.

— Nagyon szívesen.

— És ha lehet, kevés nevet vegyen föl melléje. Aki nincs a szívéhez növe, törölje.

— Ha magának jól esik, mért ne.

— Nagyon derék. Hát akkor gyerünk szavazni.

— Azt nem tehetem.

— Hát nem most ígérte meg?

— Amit ígértem, azt megtarthatom. Leszavazni már a második kerületben leszavaztam, mert cdavaló vagyok. Csak idejöttem, megnézni, mi az ujság.

Pont négy órakor a hétezerkettedik szavazattal zárta le az elnök a választást és a közönség igen nagy érdeklődése mellett fogott a skrutiniumhoz. Felvágta az urna pecsétjeit, az asztalra öntötte a szavazólapokat és megkezdődött a számlálás, amely bizony igen sok időt vett igénybe. A jelenlevők feszült figyelemmel lesték a szavazatok számarányának folytonos hullámzását, változását és melegen tüntettek, ha egy-egy népszerű jelölt kvótája kedvezően emelkedett. Csakhamar bizonyossá vált, hogy a munkapárt hivatalos listája győtesen kerül ki a küzdelemből és hogy Sugár dr. neve szerepel legsűrűben a munkapárti lapokon is. Ez az örvendetes eredmény jó kedvre derítette a közönséget és vidám hangulatban, tréfálkozva üzte el a hosszadalmas eljárás unalmát.

Ez az idő a szóviccek alkalma volt. Mikor az utolsó helyek sorsa dőlt el, s Vajda István olvassa a szavazó-cédula egyik nevét:

— Kohn. Es En...

Az egyik szorongó párthive Kohn S. N.-nek köibe rimelt:

— Csak ki ne essen...

Vitás volt az egyik szavazólap, amelyen Tolnai Lajos dr. volt, viszont Pálmai János dr. a másik név. Rövid tanácskozás után az elnök mindkettőnek keresztnevét visszadta s mind a két jelöltre nézve igazolta a szavazatot.

Nagyon szimpatikusan nyilatkozott meg a választók akarata Reiber Emil, az Osztrák-magyar bank főnöke iránt, akinek jelöltetése érdekében azonban csak elkésve fejtettek ki akciót és ezért történhetett meg, hogy kisebbségben maradt.

A hivatalos jegyzéket vezető Angel dr. nehéz munkájának megkönnyítésére többen is jegyezték a szavazatok számát, ami a tévedések elkerülése céljából üdvös dolog.

Azonban egy kuriozumgyűjtő arra is vállalkozott, hogy lejegyzi az összes jelöltek névsorát, ami annál elismerésre méltóbb vállalkozás, mert annyian voltak, hogy Angel dr. több négyzetméteres papirosán sem fértek el. Az ismertebb nevek közlésére vállalkozunk mi is. A hivataloson kívül szavazatokat kaptak: Dáni János, Szél Ernő, Szalay Károly, Hoffmann Antal, Vas Sán-

dor dr., Barabás Béla, Leitner Győző dr., Verbo Nándor, Rozsnyai József dr., Wadovszky Gusztáv, Krémer József, Vágvölgyi Lajos, Aggvölgyi Lajos dr., Dürr Kocsárd, Lakatos Ottó, Czinner Vilmos, Szendrey Mihály, Daimel Lajos, Priegl István dr., Institoris Kálmán, Kepes Márton, Reiner F. Vilmos, Huppert Henrik.

A második kerületben.

(Leadtak 758 szavazatot.)

- 1 Ottenberg Tivadar 395
- 2 Maresch Gyula 382
- 3 Vizer Lajos 362
- 4 Hoffmann Antal 343
- 5 Glück Károly 342
- 6 Reinhart Gyula 339
- 7 Parecz Béla dr. 334
- 8 Priegl István 331
- 9 Almási T. Pál 329

Szavazatot kaptak még:

- Magyary Ferenc 328
Szalay Károly 318
Lakatos Ottó 305
Dobiasch József 297
Frick József 295
Sebessy Ferenc 294
Szél Ernő 289
Szántay Lajos 252
Schmidt Gyula 249
Hönig Ottó 249

A második kerületben ment ugyszólván leggyorsabban, legsimábban a nevezetes aktus. Habár itt adták le a legtöbb szavazatot, mégis itt tudták meg legkorábban az eredményt. Az elnök: Reichler Károly főügyész és Kosztka alelnök, de általában az egész szavazatszedő küldöttség bámulatos gyorsasággal végezte nehéz feladatát s már este fél nyolcra kihirdethette az elnök az eredményt.

Dél előtt 9 órakor kezdődött a szavazás a Kazinczy-utcai iskola első osztályában. Legelső két szavazó volt: Szarka László tanító és Csécsi Imre ref. lelkész. Eleinte gyéren hullott a szavazó cédula. Dél felé aztán megélenkült az élet. A korteshad el lepte a Kazinczy-utcai iskola környékét. Akit csak lehetett, levettek a lábukról és — kávéházi nyelven szólva — j l „megfőzték.“

Hangos kacagást fakasztott a teremben az a tipikus választási kép, amelynek a bent lévők az ablakon át szemtanúi voltak. Az utcán megjelent egy gömbölyű jámbor polgár, kezében fehér cédulával. Egy kortes átölelte s szépen kivette a cédulát a kezéből, hogy vagy három nevet letöröljön róla. A másik fürge kortes viszont két új nevet írt rá, a harmadik meg négyet ráragasztott. A szavazó polgár pedig ezt nyugodtan nézte. Azán a háromszorosan megkomigált cédulával bejött szavazni.

— Nekem úgy is mindegy — mondta, s épp oly nyugodtan kiment, mint jött.

Valaki azt mondta erre:

— Hát nem szebb ennél az a szavazat, ami a falun folyik? Ott a jegyző a paraszt markába nyom egy cédulát és megparancsolja neki, hogy azzal szavazzon, de ki ne nyissa. A paraszt szót fogad. Amikor már leszavazott, kérő hangon szól a mindenható jegyzőnek:

— Mondja már meg tekintetes uram, kire is szavaztam én?

A jegyző rámondul:

— Semmi köze ahhoz magának. Hát nem tudja, hogy titkos a szavazás?

Két óra felé már gyéren szállingóznak s adómázással telik az idő. Eles Béla dr. ügyvéd, a függetlenségi párt egyik bizalmi embere, aki három esztendő előtt ebben a kerületben elnök volt, azt mondja, hogy ő nem kezelte elnökségében olyan diszkréten a szavazó lapokat, mint most Kosztka pótelnök.

— Én bizony nem szégyeltem magam — mondta — hanem kibontottam a cédulákat és megnéztem.

— Ezt merete tenni? — szörnyűkődtek a hallgatók.

— Persze. Megkellett nézmem, mert különben dupla cédulákat sóztak volna rám. Nálam nem is birt senki két cédulát becsempészni. Egy akart, de azt is megcsiptem.

Kosztka elnök azonban nem buzdult föl egykori elődje előadásán, hanem ezután is összehajtván diszkréten dugta, kis pálcitával gyümöszölte a szavazólapokat a lepecsételt urnába. Olyan előzékeny volt, hogy a szavazók majd elolvadtak a boldogságtól. A hatalmas termetű, lengő ősz szakállú Földi Nándornak így szólt az elnök:

— Megvan kérem, köszönjük szépen.

Alig lengett végig a termen Földi fehér szakállá, egy fiatal ember lépett az urna elé,

— Dr. Farkas Kálmán vagyok, — mondta és kinyitva oda adta a szavazólapját, amelyen egy név kivételével mindet áthuzta.

Rosenfeld Henrik nagy derűtséget keltett a szavazatával. Olyan lassan, suttogva mondta a nevet, hogy az elnök is alig hallotta.

— Miért beszél olyan halkán? — kérdezték tőle.

Természetes hangon felelte:

— Hát hiszen titkos szavazás folyik most.

Föltünően szavazott Tschech József polgártárs.

— Adjanak egy cédulát, — mondta odakint.

Adtak neki vagy huszat, de ő csak egyet tartott meg s buzgóan huzta ki a jelöltek nevét.

— Ottenberg Tivadart ne törölje ki.

— Nem ismerem azt az urat, — mondta zordonan Tschech.

— Nem?

— Nem, csak minden három hónapban, amikor a váltóm lejár.

Lócs Demeter kovácmester szörnyen komolyan vette a titkos szavazást. Amikor Kosztka elnök a szavazólapot kérte tőle, a mester haragosan felelte.

— Én akarom bedobni az urnába.

— Azt nem lehet, — felelte az elnök — azért vagyok én itt.

— Akkor inkább nem szavazok.

S ezzel dühösen kirohant. A korteshad azonban gyorsan visszahozta és simán leszavazatták.

Három és négy óra között ismét megélenkült a forgalom. A finis érzése nyomta a szavazókat és a korteseket, a kilincset egymás kezébe adták, Varjassy Lajos polgármester is megjelent s miután meggyőződött róla, hogy a teremben vágni lehet a füstöt, s az elnökségi urak — ellentétben a jelöltekkel, akik fáztak — a meleg ellen panaszkodtak, tovább ment a harmadik kerülethez. A kerületekből ide nagyon gyéren érkeztek hírek. Ezekből megállapítható volt, hogy a szavazók kedv mindenütt nagy. A második kerületben például már délután 3 órakor leszavazott a hétszázadik polgár: Égartner Ignác.

— Maga jutalmat kap, — ígérte neki Deutsch Izsó dr. Az ígérlet aztán sokáig ott marasztotta Égartnert. Vele ellentétes véleménye volt a jutalomról Polec Ferencnek, aki imiggy hirdette az elveit:

— Éljen a függetlenség.

— Hát ne éljen? — zengték a kortesek.

— Ezer pengőért se adnám el a szavazatomat, — szolt Polec s miután ezer krajcárt se ígértek neki, mosolyogva elvonult.

Kévessel négy óra előtt olyan volt a helyiség, mint valami vásári bódé. Össze vissza futkároztak az emberek Megjelent Müller Károly, aki élénken érdeklődött:

— Hogy állunk?

— Majdnem 760 szavazatot adtak le,

— Node ilyet, — mondta esodálkozva — soha életembe se tudtam ebben a kerületben ötszáznál több szavazatot összegyűjtetni.

Két perccel négy óra előtt, amikor Reichler Károly foglalta el az elnöki széket, jelentkezett

egy öreg ur: Fischer Béla. Nem találták a nevét a lejtromban.

— Huzsen ön az első kerületben szavazó, hiszen a városházára, mert mindjárt lezárik, — tanácsolták neki.

— Miért zárnának le engem? — rémüldözött a tiszteletrémeltó aggastyán.

— Dehogy magát — világosították föl — csak a szavazást zárják le, ha nem siet.

Pont négy órakor Reicher elnök kijelentette:

— A szavazást berekesztem.

— Még ne, — mondta libegve Kvaznicska Mihály — még én szavazni akarok.

Gyorsan elfogadták a szavazatát s konstata-
ták, hogy

a második kerületben

758 szavazatot adtak le.

Ekkor feltörték az urnát s megkezdődött a legnagyobb munka: a szavazatok összeszámolása. Ekkor már zsúfolásig megtelt a terem s érdeklődve lesték az eredményt. Kitünt, hogy

116 munkapárti

62 függetlenségi

34 polgári párti (Katolikus kör)

tiszta listát adtak az urnába.

A szavazócédulák persze nem nélkülözték a humort. Volt olyan, aki az összes jelöltek mellé odaírta: *Sokáig éljen! Sokan voltak, akik csak Glück Károly nevét írták föl. Volt olyan is, aki Ottenberg Tivadart és Lakatos Ottót írta föl és senki többet. Egy vidám szavazó ezt írta föl egy cédulára:*

„Ottenberg Tivadar. Parecz Béla. A többit nincs szerencsém ismerni.“

Ottenberg Tivadar neve mellett egy cédulán ez volt: *„Lesz nekem is váltócskám.“*

Almássy T. Pálra egyik szavazója ezzel a kikötéssel szavazott: *„Csak aztán meg ne buk-
tassa a fiamat.“*

A tömeg jót nevetett, amikor a céduláról ezt is felolvasták.

Nem egy szavazó tulbuzgalmában eltévesztette a keresztnéveket. Így Vizer Lajost hol Vizer Károlynak, hol Vizer Péternek írta. Ezek persze érvénytelen szavazatok lettek Vizer Lajosra nézve.

A szavazatok összeolvasása Reicher hangos kiáltásai mellett gyorsan haladt.

— A főügyész ur egész szépen szavalja a szavazatokat, — mondta Hönig Ottó, aki ott állott Reicher háta mögött és borzasztó szigorúan ellen-
érizte.

A hivatalos jelölteken kívül nem egy külön-
álló jelöltre is szavaztak. Így például egy-tíz sza-
vazatot kapott: Marsian Jusztin dr. ügyvéd, Csécsi
Imre ref. lelkész, Szendrey Mihály színigazgató,
Gerő Gyula, Steigerwald Alajos, Dörner János,
Huppert Henrik, Wohlmann Emil, Lantner Má-
tyás, Pribán Miklós, Ifj. Vass Gusztáv, Bauer
Géza, Duschl Ferenc, Tessits Sándor, ifj. Kresz
József, Grünwald Simon, Bajtay Mihály dr., Weiler
Rezső, Iván Romulusz.

Este fél nyolcig folyt a számolás.

A tömeg hűen kitartott a teremben s feszült
érdeklődéssel leste az eredményt, amelyet végül
megéljeneztek.

A jelöltek közül néhányan a teremben voltak
és fogadták az üdvözlést az eredmény kihirdetése
után. A legtöbb gratulációt Huppert Henrik kapta.
Ugyanis több szavazatot kapott, mint remélte. Ti-
zen voksoltak rá.

— Ha minden évben így halad — mondták
neki biztatón, akkor harminc év múlva városatya
lehet belőle.

A harmadik kerület.

(Leadtak 673 szavazatot)

1. Nachtnebel Ödön 350
2. Steigerwald Alajos 347

3. Probszt Mihály 342
4. Nikolits Sándor 341
5. Varjassy Lajos dr. 328
6. Ifj. Bogeán Károly 327
7. Avarfy Imre 302
8. Szántay Béla 286
9. Csiráki Márton 284

Szavazatot kaptak még:

- Ring Béla dr. 275
Sófálvi György 275
Müle Lajos dr. 266
Neulinger Béla 262
Oravetz Miklós 253
Ollár Jusztin 232
Rajku Izsa 111
Rácu Lútsás 232
Meisztrovics János 188
Szappanos Lajos 115
Fenyves Károly 132
Bayer György 72.

Csöndben, minden különösebb emóció nélkül
indult meg a III. kerületben a küzdelem. Amikor
Bogdán Virgil dr., a szavazatszedő bizottság elnöke
pontban kilenckor megkezdette a szavazást, szavazó-
nak ugyszólván hirtel sem volt. Csak úgy el-elvélte
lézengett egy-kettő a választási helyiség előtt. Ha-
nem kortes, az volt fölös számban, s ezek mind-
egyike más és más lista támogatását kérte az „igen
tisztelt polgártárs“-tól. A szavazás ezalatt megkezd-
ődött, de bizony nagyon gyengén megy. Egyenkint,
párosával jelennek meg az urna előtt, de sokszor
megesik, hogy elég nagy parázatot tarthat a bizott-
ság. Vészkiáltás fut le a teremből az épület előtt
sűrű tömegekben rajzó korteshadhoz:

— Baj van, emberek, hol vannak a szavazók?

S lón erre nagy lóvás-futás. Egymásután ro-
bogtak el a kocsi, a kortesek nagyrésze pedig
gyalog igyekezett voksoló atyafiakat felhajtani.
Meg is lett a latszatja ennek a lázas munkának;
ugy tíz óra felé megindult az áradat s csak úgy
dült a sok szavazó. Egy óra hosszáig tartott a nagy
népvándorlás, amely után ismét csöndesebb, nyu-
galmasabb idők következtek.

Déltájban megjelent a választási helyiségben
Müller Károly. Érdeklődött a választás menete iránt:

— Na, hogy áll a bál? Bezzeg a II. kerület-
ben keményen folyik a harc.

— Hát bizony itt se megy valami simán a
dolog, válaszoltak a bizalmiférfiak.

Müller Károlynak ugylátzik elé volt a pár pil-
lanat, mert hamarosan kocsiába ült s elhajtattott.
Nemsokkal később élesen sivitó zene hangjai hal-
latszanak be, amiket meg-megszakít egy-egy jó-
törku legény kurjongatása.

— Érdekes dolog, — mondja Zubor Andor,
a bizottság jegyzője — valahányszor választás van,
a lakodalom sem hiányzik.

Egyenkint szállingóznak a szavazók. Hogy a
várakozás unalmát enyhítsék. Zubor Andor vicek-
kel mulattatja a funkcionáriusokat, majd pedig a
választókat figurázza ki. Bejön szavazni Aradváros
közgyámja. Zubor diktál az írónak:

— Irja kérem, Murády Ébren; dehogyan ébren,
dehogyan ébren, mindég Álmos ő.

Fél egy óra tájban megérkezik Szathmáry
Károly, a helyettes elnök, aki átveszi Bogdántól a
funkcionálást. Ez időtájt nem nagyon erőltette meg
magát a bizottság. Még a kortesek is elszéledtek,
csak nagy ritkán tévedt be egy-egy árva szavazó.
Ugy két óra felé azonban megélenkült az élet, s
különösen a függetlenségi párti kortesek voltak fűr-
gék. Csak úgy tódult a sok szavazó, a terem állan-
dóan zsúfolásig megtelt. Egész képviselőválasztás
színezete volt a dolognak, kocsirobbogás, sürgős-for-
gás, izgatott kapacitálás mindenfelé. A pártok fel-
vonultatták minden haderejüket, sőt még a betege-
ket is leszavazatták, akiket úgy kellett támogatni
kétfelől.

Egy szavazó járul az urna elé.

— Hogy hívják? — kérdi Szathmáry.

— Szücs Károly csizmadia mester vagyok, —
volt a felelet, és már nyújtja is a szavazócéduláját.

— Megálljunk, kiáltott fel Zubor, hiszen maga
már egyszer leszavazott ma.

— Igen kérom, — felelte Szücs, — de ne-
kem két házam van, tehát nekem jogom van
mégegyszer leszavazni.

— Majd jövőre leszavazhat még egyszer, —
vígasztalta Zubor a dupla háztulajdonos szavazót,
akit persze nem szavazattak le.

Egy illuminált állapotban levő polgártárs támo-
lyog be a szobába s voksolni akar; róla is kiderül,
hogy már délelőtt leszavazott.

— Hát mit akar itt öreg? — kérdi tőle Zu-
bor — maga már leszavazott egyszer.

— Hja kérom, délelőtt csak az egyik párt
listájával szavaztam le, de én szeretem a másik
pártbeliket, azokra is leszeretném adni a szavaza-
tomat, — volt az önzetlen hazafi válasza.

Fél négykor újra Bogdán Virgil dr. foglalja el
az elnöki széket. Nemsokkal később pedig megjele-
nik a helyiségben Varjassy Lajos polgármester is,
aki azonban néhány perc múlva távozott.

Az utolsó negyedórában az izgalom tetőpontra
hág. A kortesek rendkívül izgatottak, ide-oda sza-
ladgálnak szavazók után, a kocsi szünet nélkül
robbognak, de hiába — a választók már csak igen
gyéren jelentkeznek.

Jeck György igen lassan csoszog be a terembe;
lassan, komótosan próbálja előszedegetni szavazócé-
duláját.

— Hogy hívják? — hangzik a türelmetlen
kérdés.

Semmi válasz.

— Hát hogy hívják, mondja már meg, sürgeti
az elnök.

— Ugyan nyeckje mar ki a nevét, fakad ki
egy türelmetlen kortes.

Jeck végre megmondja a nevét, s leszavaz.

Egy román atyafin benn a választási teremben,
csunyan összekapnak a kortesek. Mojsza Gergelyt
nagy gaudiummal hozza Meisztrovics, amikor oda-
ugrik egy munkapárti, kortes, s kapacitálni igyek-
szik a szavazó polgártársat. Persze Meisztrovics nem
hagyja annyiban ezt a dolgot, s parázs összetűzést
rögtönöznek ketten, amíg mind a kettőt el nem
küldi a rendőrviselő.

Az utolsó percekben a teremben igen nagy az
izgatottság, a bennlevők lélekzet visszafajtván vár-
ják a szavazókat, de csak alig jön elvélve egy-egy.
Nagy sietve megjelenik egy román atyafi s kezé-
ben lobogtatva szavazócéduláját, az urna elé rohan.
A céduláját össze akarta hajtogatni, de nagy izga-
tottságában eltépte azt. Ijedt arccal állt ott az
atyafi, nem tudta, hogy mit csináljon, amikor Zu-
bor Andor megszánta s a mellűjével összetűzte az
eltépett szavazolapot.

Pontban négykor Bogdán berekeszti a szavazást
s megkezdődik a szavazatok összeolvasása. Mindenki
az asztal köré tódul, s úgy lesi a skrutiniumot. A
terem is megtelt kíváncsi emberekkel, akik közül
egynek nem tetszett az, hogy az asztalt úgy körül-
állták, s felkiáltott:

— Elnök ur, az asztal körül csak a bizalmi
férfiak lehetnek.

Zubor inti le az okvetetlenkedőt:

— A bizalmatlanok is idejöhettek.

Mulatságos jelenetek történtek a nevek felol-
vasásánál is. Szalay Arnold odaállt az elnök háta
mögé és úgy ellenőrizte a szavazatok megszámlála-
sát. Oravetz Miklós nevével állandóan élénk éljen-
zés hangzik fel, egyik atyafi pedig így rikoltoz:

— Szetreaszka domnu Oravica!

Eközben az összeolvasás vigan halad, a jelen-
levők nagy érdeklődéssel tippelik a várható ered-
ményeket. Nagy derűtséget keltett az, hogy Tisza
István gróf és Barabás Béla egy-egy szavazatot kaptak.

Este fél tíz óra tájban lett vége a skrutiniumnak, amely után hamarosan elcsendesedett a kaputcai iskola környéke vagy három esztendőre.

Negyedik kerület.

(Leadtak 734 szavazatot.)

1. Kabdebó János dr. 476
2. Szabó Zoltán 421
3. Krenner Zoltán dr. 412
4. Dörner János 394
5. Rajku Demeter 395
6. Zerkovitz Rudolf 390
7. Fényes Kálmán 378
8. Fuksz Ignác 373
9. Farkas Ernő 352
10. Homonnay Nándor 341

Szavazatot kapott még:

Barabás Béla 324
Domonkos Lajos 270
Sármezey Ecdre 265
Szathmári István 233
Bankó 163
Gál Pál 165

A negyedik kerületben, helyesebben: a Kossuth-utcai iskolában némi nehézséggel kezdődött a szavazás. Az intéző férfiak ugyanis elfeledtek arról, hogy ott fog folyani a választási aktus és nem rendeztek be egy termet se erre a fontos ügyre. Amikor Lukácsy Lajos elnök megakart nyitni a választást, kiderült, hogy előbb át kell alakítani az egyik helyiséget. Nyomban nagy felfordulást rendeztek s az átalakítás fél óra alatt megtörtént. Akkor aztán szabad folyást engedhetett mindenki alkotmányos érzelmeinek.

Itt délig igen élénk volt a hangulat. Csapatostól jöttek be a gájak és a vasutasok, akik a kerület nagy többségét alkotják. Az övéké a döntő szó a kerületben és ők döntötték el ma is a szavazás sorsát. Csináltak egy fuzióst listát, amelybe néhány vasuti főtisztviselőt és egy román vettek be a munkapárti jelöltek mellé és ez a lista megszerzte a győzelmet, mert ezzel szavaztak a vasutasok is, meg a románok is.

A függetlenségi jelöltek meg a katolikus kör jelöltjei pedig elbuktak. Pedig, különösen az utóbbi jelöltjei érdekében nagy korteskedést fejtettek ki. Persze csak nagy ritkán sikerült nekik egy-egy szavazót elcsipni. De néha még ezekkel is megjárták.

Egy román parasztot nagy diadallal vittek a polgári párt kortesei az urna elé. Megmondja a nevét, mire a jegyző felüti a fejét.

— Hiszen maga már reggel leszavazott.

— Ugy? — mondja a mi emberünk — az lehet. Hát akkor most nem szavazok.

A délelőtti szavazások kifogástalan gyorsasággal folytak. Csak néha fordult elő egy-egy apróbb epizód, ami változatosságot hozott az unalmas egyformaságba.

Egy szürös atyafi annak rendje és módja szerint bemondja a nevét és átadja a szavazócédulát.

— Kérem a tekintetes urat, mondja meg már most, hogy kire szavaztam?

A bizottság nevet, az elnök pedig megmagyarazza, hogy a neveket fel nem olvashatja, mert a szavazás titkos.

— Ugy, titkos, az más — mondja az atyafi, azután nyugodt lelkiismerettel elballag.

A negyedik kerületben szavazott Urbán Iván főispán és Varjassy Lajos polgármester is. A főispán még délelőtt, a polgármester ugy három óra tájban, mikor a szavazók már gyérülni kezdtek. Délután ugyanis a szavazók már csak egyesével, kettesével szállingóztak és akkorra már az eredmény körülbelül el is volt döntve.

Délután négy órakor kezdtek el a szavazatok összeszámolását, amely este tíz óráig tartott. Csak ekkor vált egészen bizonyossá, ami már éleltán

is valószínűnek látszott, s amit mindenki sajnálattal vett tudomásul, t. i.: hogy Barabás Béla megbukott.

Amikor az elnök kihirdette az eredményt, a románok vállukra vették a jelöltjüket, Rajku Demetert és úgy vitték ki az utcára. Nagy ünnep volt tegnap a román soron . . .

A választás mérlege.

A városatyá választásoknak mérlege igen érdekes jelenségekre mutat rá. Vegyük szemügyre első sorban, vajjon a politikai pártok szempontjából mit jelent a tegnapi választás? Harmincegy helyet töltöttek be a négy kerületben. Ebből a munkapárt megszerezte 26-ot, a függetlenségi párt csak 12 mandátumot tudott megszerezni.

Kerületenkint a veszteség és nyereségszámla következőképen alakul:

Az I. ső kerületben a pártok se nem vesztek, se nem hódítottak mandátumot.

A II. ik kerületben a munkapárt elhódított egy mandátumot.

A III. kerületben eddig volt két munkapárti mandátum. Ma van három. Itt tehát a függetlenségi pártot pozitív veszteség érte.

De legsúlyosabb a veresége a negyedik kerületben, ahol csak egy mandátumot tudott megtartani és elvesztett hatot.

Ama városatyák, kiknek mandátuma lejárt és a most lezajló választáson nem kaptak megbízást, a következők:

I. ső kerület: Schusztler Illés dr., II. ik kerület: id. Szalay Károly, Magyary Ferenc, Sebessy Ferenc, III. ik kerület: Csécsy Imre, Múlek Lajos dr., Sófalvi György, Don Konstantin, Meisztrovics János, IV. kerület: Barabás Béla, Domonkos Lajos, Bene Gyula, Kernács Lajos.

A legutolsó ciklusban nem voltak választott tagjai a közgyűlésnek:

I. ső kerület: Adler Andor, Leopold Zsigmond, Sugár Jenő dr., Tolnai János dr.

II. kerület: Reinhart Gyula, Parecz Béla dr., Priegl István dr., Almási T. Pál.

III. kerület: Ifju Bogsán Károly, Cziráky Márton.

IV. kerület: Krenner Zoltán dr., Dörner János, Rajku Demeter, Zerkovitz Rudolf, Fényes Kálmán, Farkas Ernő, Homonnay Nándor.

A legutolsó ciklusban vagy pedig régebben már tagjai voltak a törvényhatóságnak virilis jogon: Adler Andor, Reinhart Gyula, Priegl István dr., választott jogon pedig: Tolnai János dr., akik tehát nem új városatyák.

TANÜGY.

(—) Ünnepelet óvónő. A magyarországi összes óvóköri és a szegedi kisedővő és jótékony nőegyesület, Szeged város közönsége ünnepelte öv. Székely Gáborné urnót november 20 án d. e. 11 órakor a szegedi városháza dísztermében az Erzsébet-éremmel való kitüntetés alkalmából. Székely Gáborné Magyarország első óvónője, mert teljesen átreformálta a kisedővőást. A német Fröbel rendszerű, a magyar gyermek természetével s faji jellegével ellenkező foglalkozásokat kiszorította, megteremtette a magyar alaki munkát és a magyar gyermek természetének megfelelő foglalkozásokat. Ezekről egy nagy értékű szakkönyvet is írt. A magyar óvónők őt tartották mesterüknek s összes rendszerét magukévé tették. Múltán ünnepeleik tehát Székely Gábornét, ki valóban rá is szolgált a kitüntetésre. Az aradi óvóköri nevében T. Kornis Ilona elnök üdvözölte az ünnepeletet.

Nyert csata.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 21.

A képviselőház mai ülésének eseménye, hogy az új polgári perrendtartás javaslatát általánosságban elfogadják. Mayländer, az új fiúmei követ érdeklődéssel halgatott hozzászólása és Polónyi elmaradhatatlan „személyes kérdés”-e után az elnök a vitát bezárta. Szólásra emelkedett Székely Ferenc igazságügyminiszter. Kiegyenesedett szikár alakja és végigjártatta okos tekintetét a Házon, amelyen egyszerűen elült a zibongás, néma esendben hallgatta a miniszter beszédét barát és ellenség egyaránt. Különösen az utóbbiak, a kik annyi jobb ügyhöz méltó igyekezettel törekedtek megingatni a pozícióját, mert férfias, egyenes színtességgel hirdeti szabadelvűségét. És amint végigcseng a Házon a miniszter bátor hangja, a mint folynak, perdülnek ajkáról a magyaros mondatfűzéssel formás mondatokba foglalt gondolatok, melegség lopódzik a szívekbe és lakadnak a gyűlölség megfeszített szálai.

Hamarosan kialakul az első vélemény. A miniszter kiváló művésze a szónak. Jogi témáról beszél és meglátszik rajta a hosszú gyakorlat, kiérzik a tárgyilagos modorból a hajdani ügyész, aki szakembereket kíván meggyőzni a maga igazáról.

Az érdeklődést mindvégig ébren tudta tartani, még a kevésbé érdekes, tisztán jogászai kérdéseknél is. És mikor befejezi beszédét, az elemi erővel megnyilatkozó tetszés meghozza a legkétségtelenebb bizonyosságot arra, hogy Székely teljes diadalt aratott.

A mai ülésről következőket jelenti tudósítónk:

Kabós Ferenc alelnök 10 óra után nyitja meg az ülést. Bemutatja Batthyány Lajos gróf levelét, melyben a bodajki kerület mandátumáról lemond. Egyéb elnöki előterjesztések és a jegyzőkönyv hitelesítése után folytatták

(a polgári perrendtartás)

tárgyalását. Haller István néppárti lett volna az első szónok, de nem lévén jelen,

(Fiume hűsége.)

Mayländer Mihály áll fel szólásra. A javaslatot mint Fiume képviselője bírálja. Örömmel fogadja el a javaslatot, mert a fiúmei törvényeknek telebbezési jogot ad. Javaslatára az igazságügyi bizottság kimondta, hogy Fiume területére külön életbeléptetési törvényt kell hozni. Bár a régi gyakorlat ezt rendelettel intézte el, de helyesebbnek tartja a rendelkezést, a város autonómiaja szempontjából. Fiume olasz törvénykezési nyelve törvényileg biztosítva van és reflektál Polónyi Géza aggályaira, melyet az olasz nyelv ellen felhozott. Az eddigi gyakorlatot csak egy újabb közös rendelettel lehet megváltoztatni, minthogy a mostani állapot is egy ilyen, közös rendelet alapján áll fenn. Véleménye szerint a rendelet megváltoztatására ok nincsen. Fiume minden válságos pillanatban hű volt Magyarországhoz évszázadokon keresztül. Nem is sérelme ez a magyar államnyelvnek, mert a magyar bíróságokkal szemben az olasz bíróság mindig konciliáns.

Polónyi Géza félreértett szavait igazítja helyre és kijelenti, hogy nem emelt é kifogást az olasz nyelv ellen. Csupán az ellen kelt ki, hogy a magyar állam területén legyen olyan város, ahol a magyar nyelv proscibáltassék. Mayländer nem érte meg teljesen a szavait és így azokat félre magyarázta.

Mayländer Mihály röviden válaszol Polónyinak és tagadja azt, hogy Fiumében a magyar nyelv háttérbe szorulna.

Elnök: Minthogy az előző seki sinez feljegyzve, a vitát bezárom.

(Székely Ferenc Igazságügyminiszter)

először is hálával és elismeréssel adózik Plósz Sándor előadónak. Majd egyenként reflektál az elhangzott aggodalmakra. Szivák Imre és Kelemen Samunak válaszol legelsőbben. A bírőképzésről beszél és kijelenti megnyugtatólag, hogy a ma már a fiatalság között alig van olyan ember, akinek tudori oklevele, vagy ügyvédi vizsgája nincsen. A jövő évi költségvetésbe 374 albiró van felvéve, járásbírósig pedig 385 van. Tehát az albirák első sorban a társas bíróságoknál fognak alkalmaztatni. Terve van véve a törvényszékeknél a tanácselnöki intézmény, ezek csakis fiatal emberek lesznek. A Kuriánál bizonyos állásokat megszüntetnek, mi által a tábláknál, vagy törvényszékeknél maradhatnak a kuriai bírói címmel ellátott egyének. Intézkedés történt, hogy a bírói ezentúl megkapja az igazságügyi döntvényért, amit eddig a bírák a saját pénzükön szereztek be. Beszél a bírák beosztásáról és az adminisztrációról. Mindezzel azt akarja igazolni, hogy a javaslat élelbeléptetése nem fog adminisztrációs szempontból akadályokba ütközni. Attér ezután az értékhátrók fejtegetésére. Majd ismerteti a módot, mely szerint a kereskedelmi és váltótörvényszék megszüntetése kontempitálva van. Megszüntetik a kereskedelmi ülnökök intézményét, mert ezek nem mindenben értenek, amire felhasználják őket. Ezután Polónyival szemben megvédi a budapesti kereskedelmi- és váltótörvényszék volt elnökét és bírói karát.

Ezután áttér a javaslat 31. és 32. §-ainak tárgyalására. Az ütköző pont nem a könyvkivonati illetékesség, hanem a perlési hely. Elismeri, hogy a bejegyzett kereskedők perlési joguk sok visszaélésre adott alkalmat. E javaslat úgy oldotta meg a kérdést, hogy a könyvkivonati illetékesség csakis kereskedővel és nem a fogyasztóval szemben áll fenn. A családoknak ezzel elejét vették. Azonban ezen intézkedéssel a tisztességes kereskedők is tért veszítettek, a mely kárt nem érdemelték meg. Igaz, hogy vidéken is van bíróság, de száz ügyvéddel összeköttetésbe lépni nagyon költséges. Tartozunk tehát a tisztességes kereskedőt kárpótolni. Reméli, hogy az a megoldás, amit a részletes vita alkalmával felhoztak a kérdésben, meggyugtató lesz. Horváth Gyula — ugymond — nem helyesli az ellenmondás intézményét. Szerinte helyesebb ez, mert a bírói ügyis mindig helyt adott az igazolásnak, ami nagy munkával járt. Végül sorra veszi az összes szónokok kifogásait és azokra megnyugtató választ ad. Kéri a javaslat elfogadását. (Taps, éljenzés jobbról; éljen Plósz, balról.)

Ezután az elnök tíz percre felfüggesztette az ülést.

(Végső akkordok.)

Szünet után Simonyi Samadám Sándor, majd Polónyi Géza félreértett szavak értelmét igazították helyre. Polónyi Géza szombati nyilvánkozatának megfelelően elégtelt szolgáltatott a kereskedelmi és váltótörvényszék bíráinak is.

Plósz Sándor, a törvényjavaslat előadója mondott ezután záróbeszédet, amelyben az általános vita szövegeinek kifogásaira válaszolt. Kijelentette, hogy a 31. és 32. szakasz dolgátan a miniszter módosításával szemben a javaslat eredeti szövegezésével foglalt állást. Általános elv ugyanis, hogy rendszerint az alperes lakóhelye szerint állapítják meg az illetékességet.

Plósz beszéde után a Ház a polgári

perrendtartásról szóló javaslatot általános-ságban megszavazta s ezzel az ülés véget is ért.

Főhadnagy és irónő letartóztatása.

— Zsaroló házaspár. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 21

A budapesti főkapitánysághoz a múlt héten feljelentés érkezett, amelyet egy budapesti ügyvéd adott be egy német gyáros megbízásából, Kőröspataki Bedő Géza volt vadászrezd-beli főhadnagy és felesége, Kossy Teréz ellen, zsarolással vádolva őket.

(Csók a homlokra.)

A feljelentésben elmondja, hogy a német gyáros, aki hatvan éves, feleségével és felnőtt gyermekeivel a nyáron Diette nevű francia fürdőhelyen nyaralt. Ugyanabban a szállóban laktak Bedő Géza és a felesége. A fiatalasszony kacér, kihívó viselkedésével közfelfűnést keltett és úgy látszik szándékosan odáig fejlesztette a dolgot, hogy megismerkedett vele. A gyáros maga sem tudja, hogy történt az ismeretség, egyszerre csak igen jó viszonyba kerültek, többször találkoztak, beszélgettek s egy alkalommal a szálloda halljában a gyáros megfedkezett magáról és homlokra csókolta a fiatalasszonyt. Az asszony sikoltással elmenekült, de ő már abban a pillanatban megbánta könnyelmű tettét, mert az egész helyzetből úgy látta, hogy az asszony széthámos természetű és kellemetlenségeket okozhatna neki. Megijedt a következményektől, gyorsan esomogolt, családjának azt mondta, hogy üzleti ügyeket kell elintéznie és elutazott Párisba.

(Felhívás keringőre.)

Az asszony előbbi beszélgetéseiből tudta, hogy Párisban hol tartózkodik s hol szokott megállni. Két nappal később legnagyobb meglepetésére levelet kapott az asszonytól párisi lakására. A levélből látta, hogy Bedőék is Párisban tartózkodnak, utána utaztak. Az asszony a levélben a következőket írta:

„Igen tisztelt Uram! Miért utazott el oly hirtelen, megijedt attól az egy osóktól? Igazán nem szép, hogy bucsu nélkül hagyott itt engem. Írja meg, hogy este, hol és mikor találkozhatunk.“

A gyáros válaszolt a levélre, azt írta, hogy halaszthatatlan családi ügyekben kellett elutaznia. Sajnáolja, hogy nem bucsuzhatott el, de vegye tudomásul, hogy nem szándékozik a viszonyt folytatni. A levelet ugyanazzal a küldővel küldte el, aki az asszony levelét hozzá vitte. Félórával ezután berontott a gyáros lakására Bedő Géza. Igen indulatos hangulatban volt s a kezébe lobogtatta a gyáros levelet.

— A kezembe került az Ön levele — kiáltotta — amelyből megtudtam, hogy elcsábította a feleségemet, feldulta a boldogságomat, vegye tudomásul, hogy elválok az asszonytól, de mert szerettem, nem hagyhatom biztosítás nélkül a jövőjét és követelem, hogy vegye feleségül.

A gyáros megijedt és kijelentette, hogy feleségül nem veheti az asszonyt, mert hiszen felesége és felnőtt gyermekei is vannak. De megnyugtatta a férjet, hogy egyáltalán semmi olyan nem történt az asszony és ő közt, ami miatt el kellene válnia. A férj azonban hivatkozott a levélre, amelyben az a kifejezés áll, hogy nem szándékozik a viszonyt folytatni. Követelte, hogy gondoskodják az asszonyról, mert különben botrány lesz. A gyáros, hogy

elkerülje a skandalumot, átadott a férjnek kétezer márkát készpénzben és tizennyolc darab Vereinigte Glanzstoff Aktien-Gesellschaft Eberfeld részvényt, amelynek értéke száz-ezer korona. Azután becsületszavát vette a férjnek, hogy ezzel az ügy be van fejezve és többé nem zaklatják.

(... vagy kétszáz ezer koronát.)

Ettől kezdve októberig nem történt semmi. Októberben azonban a gyáros levelet kapott Bedőnéktől. A levél szövege a következő:

„Mélyen tisztelt Uram! Engem az én édes jó férjem, aki inádot, elhagyott. Vége társadalmi pozíciónak, fényes otthonomnak, családi tűzhelyemnek. Egyedül állok. Azóta az eset óta súlyos ideglás vett rajtam erőt, orvosom hat hónapi szanatóriumi kezelést ajánlott. Közölnöm kell tehát Önnek, hogy a részvények nem adják a kellő biztosítékot a tőke kamatai oly csekélyek, hogy abból nem élhetek, de különben is, amikor még férjemmel együtt voltam, harmincezer korona adósságot csináltam, amely összeget férjem nem fizeti, hitelezőim pedig megrohantak. Most látom, hogy férjemnek nem volt joga ily csekély összeggel megelégednie. Nevetséges kis összeg, legalább kétszáz ezer koronát, vagy megfelelő részvényt küldjön, ez a minimális összeg, amelynek kamataira támaszkodhatnék. Álmatlan éjszakákon sírok, visszagondolok elvesztett boldogságomra, amelyet ön dult fel. Remélem, érti lekiállapotomat, vagy ha nem, fel megyek személyesen önhöz és lábaihoz vetem magamat. Legközelebbi napokban várom a választ Csemem Márvány-utca 22. A férjem külön költözött tőlem a Győri-utca 1. szám alá. Üdvözléssel Bedőné.“

(A férj jótanácsai.)

A mikor a gyáros megkapta a levelet, nyomban írt a férjnek, s hivatkozott a nyári megegyezésükre, a melyben Bedő garanciát vállalt, hogy tőle nem fog az asszony semmit sem kérni. Felvilágosítást kért tehát a férjtől az asszony levelére vonatkozólag, a melynek tartalmát közölte a férjfel. Bedő erre a levélre válaszolt és a következőket írta:

„Igen tisztelt Uram! Nincs hatalmam, hogy beavatkozzam annak a szerencsétlen asszonyra a dolgaiba. Én már szakítottam vele, s természetes, hogy volt feleségem ügyeit nem képviselhetem. Hagyjon nekem békét. Megjegyzem azonban, hogy emberi szempontból érthető az asszony eljárása. Tudom, hogy nagy anyagi gondjai vannak és tanácsolom, rendezze vele az ügyeket, mert idegbajos, ekszaltált asszony; még sok kellemetlenséget okozhat Önnek. Üdvözléssel Bedő.“

(Mi van a sarokházban?)

A gyáros a levélváltások során tisztán látta, hogy zsarolókat van dolga, akik őt kiakarják fosztani. Megbízott egy budapesti ügyvédet, hogy járjon a dolog után és kutassa ki, vajjon tényleg elváltak-e egymástól és hogy az asszony milyen viszonyok között él? Az ügyvéd a nyomozás során konstatació, hogy a házaspár a legjobb egyetértésben együtt él a Márvány-utca 22 számú sarokházban, amelynek az egyik címe Győri-utca 1. Összóban, fényesen berendezett lakást tartanak, inas, szobaleány, szakácsnő szolgálja ki őket és éjszakaiként előkelő társaság találkozik a lakásukon. Közölte ezt a gyárossal, aki erre megbízta az ügyvédet, hogy tegyen feljelentést.

(Bedőék a rendőrségen.)

Vasárnap reggel detektívek mentek ki Bedőék lakására, a férjet és a feleséget bevitték a főkapitányságra, ahol a bizonyítékok sulya alatt beismerték a zsarolást. Az asszony elmondta, hogy ő irónő, a férj a Minimax Társaság ügy-

nőke, aki havonta hateráz koronát keres. Orvosi tanácsra mentek Die tebe, ahol a gyáros egy alkalemmal, amikor ő a haliban levelet írt, megszólította. Kezdődött a viszony, amely komoly következményekkel járt, mert a férj megtudta a dolgot, elkergette a lakásból s elakart válni tőle, de megelőzőleg a jövőjéről akart gondoskodni. Amikor a rendőrkapitány megkérdezte, hogy miért laktak együtt, az asszony azt válaszolta, hogy a botrányt akarták elkerülni. Már most úgy éltek, mintha elváltak volna. A férj csak arra várt, hogy biztosítva legyen a jövője s azután elköltözködött volna. A rendőrség megállapította, hogy Bedő Géza néven a Kereskedelmi Bankban százezer korona van deponálva. Az összeget büntügyi zár alá vették. A házaspárt a rendőrség letartóztatta. Körösöfői Bedő Géza 32 éves, Fogarason szolgált a császári és királyi vadászrezzenében és Fogarason ismerkedett meg a feleségével, Kossy Terézszel, aki most 31 éves s egy fogarasi állami mérnöknek a leánya.

Agyonlőtték, tengerbe fullasztották a „Panther” hajó zeróllőit.

— A haditengerészet botránya. —
(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Arad, november 21.

As osztrák-magyar haditengerészetnek szenzációs, tragikusan véres botrányáról hullott le a lepel. Néhány hónappal ezelőtt megemlékeztünk arról, hogy a haditengerészet egyik páncélos hajóján, a „Panther”-en a legénység egy része a rossz ellátás miatt zendülésben tört ki, amelyet csak nagy erővel tudtak elfojtani. Most aztán kiderült, hogy nem egyszerű engedetlenségről van szó, hanem kegyetlenül véres tragédiáról, amelynek tizenöt áldozata van. Tizenöt menekülő matrózt — nagyobtrá magyar fiukat — lövették le a „Panther” parancsnoka a braziliai partok közelében. Az esetet el akarták titkolni és a legénységet meg is eskették a titoktartásra, de a dolog nem sikerült és ma megdöbbentő részletességgel tárul a tragédia a olvasó szemé elé. A botrány következményeképpen a tengerészet vezetőségében messzeható változások várhatók és hír szerint az uralkodóház egyik fiatal főherceget szánják a haditengerészet vezetésére.

A „Panther”-en történt véres tragédiáról a következőkben számolunk be:

Vér a só és bors miatt.

1910. február 2-án indult el Triesztből az osztrák-magyar haditengerészet „Panther” nevű páncélosa, teljes nevén „Seiner Majestät's Kriegsschiff Panther.” Negyven tiszt és 170 főnyi legénység volt a hadihajón, amely a Földközi tengeren és a Suez-csatornán áthaladva, megkerülte a Jóménység fokát. Egész uton folytonos és állandó volt a civakodás a matrózok között. Négyféle nemzetiség került együvé a Pantheren: olaszok, németek, horvátok és magyarok. A magyarok voltak többségben: hetvenen. A háborúság az élelmezés miatt tört ki. A magyarok azt kívánták, hogy sóval és borsal főzzenek nekik, az olaszok pedig ecetes-olajos ételeket kívántak. Apróbb nagyobb eseteket, veszekedéseket estek meg, a közben komolyra a dolog csak Rio de Janeiro közelében fordult. Egy napon ismét civakodni kezdtek és a civakodás véres verekedéssé fajult. A többségben levő magyar fiúk kegyetlenül elpáholták az olaszokat, ami annál könnyebben történt, mert a németek és a horvátok is ebben a kérdésben a magyarokkal tartottak. A verekedés zajára a tiszték előrohantak, a parancsnok öt magyar matrózt nyomban vasraveretett és

bezárattott, a többieket pedig azonnal fenyegette meg, hogy haditörvényszék elé fogja őket állítani.

Összeesküvés szökésre.

A fenyegetésük nem várt hatása lett. A szigorú büntetéstől való félelmükben a verekedésben résztvevő matrózok elhatározták, hogy mielőtt száraz földet érnek, megszöknek a hajóról. Minden előkészületet megtettek, amikor a terv hirtelen kipattant. Egy zsenegi olasz matróz megszökött a hajóról és jelentést tett róla a hajó parancsnokának. A parancsnok rapporra idézte az összeesküvést, a kik előtt a következő kijelentést tette:

— A „Panther” nem fog horgonyt vetni Amerikában. Rio de Janeiroban szent veszünk fel, azután visszamegyünk Triesztbe, innen Pólába, ahol jelentést fogok tenni a tömeges szökésre való összeesküvésről Montecuccoli ellentengernagynak és a császárnak is. A pólai haditörvényszék majd elveszi a kedveteiket az ilyen cinyte ésektől.

A parancsnok kijelentése nagy rémületet és elkeseredést keltett az összeesküvők között. Tudták, hogy mielőtt a főbb parancsnokság elé kerülnek, elvannak veszve. A sok évi súlyos börtöntől való félelem aztán vakmerő, kétségbeesett tervet érelt meg bennük. Elhatározták, hogy megszöknek a hajóról, mielőtt az partot érne.

Meghiúsul a szökés.

A „Panther” 1910. június 2-án éjjel Rio de Janeiro közelében horgonyt vetett. Erre az éjjelre határozták a szökést. Az őrszolgálatot az olasz matrózok teljesítették, akik semmit se gyanítva, járkáltak fel-alá a fedélzeten. Az összeesküvők nem tértek nyugovóra. Borbás Géza marine korporal, egy magyar fiú volt a vezérük, ő adta ki az utasításokat. Kisebb-nagyobb csoportokban gyűltek össze a szökni akaró matrózok és a legnagyobb csendben oldották le a kuttereket. Oly óvatosan csinálták a dolgot, hogy az őrködő olaszok nem vettek észre semmit. A dolog már-már sikerült, negyvenen már elhelyezkedtek a csónakokban, amikor egyszerre egy kiáltás hangzott fel a hajón:

— Szöknek a magyarok!

A hajó szakácsa, egy olasz ember, vette észre a szökést.

Fellármázta a hajót és néhány perc alatt talpon volt mindenki.

Az üldözés. — Tömeges halál.

Csakhamar megjelent a hajó parancsnoka is a fedélzeten és kiadta a rendeletet, hogy a szökevényeket — akik heves, vad iramban hasították a vizet — üldözőbe kell venni. A szökevényeknek ekkor hatszáz méter előnyük volt és csak pár száz méterre voltak a braziliai partoktól. Ha Braziliát elérik, megvannak mentve. Izgalmas hajóza keletkezett. Két scrhajóbad agy, egyik olasz, a másik magyar, vezette az üldözést. A távolság egyre fogyott köztük és a szökevények, hogy a menekülés könnyebb legyen, fegyvereiket a vízbe dobálták.

— Adjátok meg magatokat!

— Ergibt euch!

Ezek a kiáltások hangzottak el a hátuk mögött, de a szökevények nem feleltek, hanem kétségbeesett erőfeszítéssel eztek tovább. Az üldözők csónakja megállott. Vezényszavak hangzottak el, aztán egy kiáltás:

— Feuer!

És hetven puskából röpült a haláltözö golyó a szökevények csónakjaira. Kétségbeesett haláldítás volt a tüzelés visszhangja és tiz matróz halálos sebbel, véresen rogyott a csónakokba. A többiek a lövőzár elöl a tengerben kerestek menedéket. Hanyatt homlok

ugráltak a vízbe és uszva igyekeztek a partot elérni. Az azonban nem ment. A sebesültek megragadták az épeket az életösztön makacs, kétségbeesett vergődésén. Egyre-másra hanyatlottak alá a szerencsétlen emberek és a páncélos hajóalmas reflektora sötét nem látott halálküzdelemet világított meg. Közben az üldözők egyre közelebb jöttek a szökevényekhez, akiknek azonban egy esedélatos természeti véletlen jött segítségükre, egy hatalmas hullámáradat a parthoz segítette a menekülőket egy részét. Tizenötön nagy nehezen kivergődtek és eltűntek a szem elől. A többieket kifogták a tengertől és beledobálták a csónakokba. Összesen tizenötön kerültek az üldözők kezébe, még pedig a következők:

Borbás Géza Merozifalva (Temesmegye), Horváth Sándor Szeged, Balogh Gusztáv Marczali (Somogy megye), Steiner József Géc, Gaudió Ádám Fiume, Platsek Viktor Grác, Makrouz Wolfgang Klagenfurt, Galzó Imre Fiume, Petrics János Zágráb, Borsa József Fiume, Roncz Alajos Zágráb, Krasznik Lajos, Lukács Béla, Caro Vilmos Fiume, Mania Viktor Fiume.

Bécsi parancsok.

A „Panther” parancsnoka másnap reggel jelentést tett a Rio de Janeiroi osztrák-magyar főkonzulnak, aki a szökevények kiadatását kérte a braziliai kormánytól. Ezt a braziliai kormány megtagadta. Sifrizott kábeltávírában tudatták a dolgot a kabinetirodával és Montecuccoli ellentengernaggyal. A válasz csakhamar megérkezett: az elfogott matrózokat Pólába kell vinni és haditörvényszék elé állítani. A hajó azonnal visszaindult Pólába.

Konsternáció az udvarnál.

Bécsben óriási konsternációt keltett az eset, amelyet igyekeztek eltitkolni. A király a legapróbb részletekig informáltatta magát, aztán heves szemrehányást tett Montecuccoli ellentengernagynak, aki nyomban felajánlotta lemondását. A király egyelőre nem döntött, a tengerészeti vezérkart Bécsbe citáltatta és egyenként kihallgatáson fogadta őket. Ezután ő felsége Ferenc Ferdinándot elküldte Pólába, hogy megvizsgálja a tengerészet állapotait és teremtsen rendet. Erre azért is szükség volt, mert a dologról közben Vilmos császár és az olasz király is tudomást szereztek. A trónörökös néhány napig tartó vizsgálat után azonnal ment vissza Bécsbe, hogy a haditengerészetnél a fegyelem és ellenőrzés szigorítását fogja proponálni. E végből azt ajánlotta ő felségének, hogy az uralkodó ház egyik fiatal tagját tengerésznek kell nevelni. Az uralkodó most néhai Ottó főherceg második fiát, Károly-Ferenc József trónörökösjelölt öccsét, Miksa főherceget szemelte ki a tengerészeti szolgálatra. A főherceg most 15 éves és a trieszti kadettiskolába fogják küldeni.

Öngyilkosság a börtönben. — Itélet.

A „Panther” augusztus 19-én érkezett meg Pólába. A 15 elfogott matrózt a trieszti arzenál kazamatáiban helyezték el. A Pantheret elküldték Kinába, egyetlen egy ember sem hagyta el a fedélzetet. Adennél a Zenta és a „Franz Ferdinánd” utolérték a Pantheret és itt cserélték fel a legénységet. E hó 21-én, tegnap kellett volna a tárgyalást megtartani a sendű öt matrózok ügyében, de már előbb e hó 18-án ítélkezett felettük a pólai haditörvényszék.

Azonban csak tizenkét vádlott felett ültek széket. Borbás Géza, Horváth Sándor és Steiner József november 2-án a börtönben felakasztották magukat. A többi vádlottakat egyenként öt évi börtönnel sújtotta a pólai haditörvényszék.

Tolstoj.

Három nappal ezelőtt az egész világ sajtója elíratta már Tolstoj Leó grófot. A halálhír akkor valótlannak bizonyult, de ma, sajnos, megtörtént a katasztrófa, melyet aggódba lesett az egész civilizált világ: a huszadik század egyik legnagyobb embere hajnali hat órakor kiszenvedett. A nyolcvanhárom éves aggastyán elmulása épp oly különös volt, mint egész élete folyása. Télvíz idején, rossz sejtelmektől gyötörve és családjával meghasonolva, hagyta el Jasnaja-Poljanai bázát és ott roskadt össze egy elhagyott vasútállomás hideg várótermében, mintegy szimbolizálva, hogy mint a robogó vonat, úgy halad tovább a világ, s hogy a halhatatlannaknak fizikai megsemmisülése csak egy állomás örök pályájukon.

Tolstoj utolsó óráiról és haláláról jelentéseink itt következnek:

A halál küszöbén.

Varsó. Astapovoból jelentik: Tolstoj orvosai már szombaton este kijelentették, hogy Tolstoj felgyógyulása immár lehetetlen, mert a tüdőgyulladás már nagyon előrehaladt és a szív működés nagyon gyenge. Az agg költő mozdulatlanul fektült ágyában. Mellette ültek leánya, *Tatjana* és legjobb barátja, *Csertkov*. Az ismételt kámforinjekciók is alig segítettek a rossz szív működésén.

Szombaton éjjel újabb rohama volt Tolstojnak. A roham vagy husz percig tartott, azután a beteg elaludt. Reggel öt óra felé kezdődött az agónia. Az orvosok, akik három órakor még egy utolsó morfiuminjekciót adtak, ekkor már elkerülhetetlennek mondták a közeli katasztrófát. A szív alig működött. A beteg szinte már élettelenül fektült ágyában. Az orvosok megmondták a grófnénak is, hogy férje menthetetlen. Tolstojné még mindig nem látta urát. Öt óra 20 perckor becsátották be a betegszobába, de a gróf már akkor teljes agóniában volt és feleségét sem ismerte meg.

Meghalt . . .

Szombaton éjjel a második roham után azt hitték az orvosok, hogy elérkezett az utolsó pillanat. Az aggastyán elvesztette eszméletét. Úgy látszott, hogy többé nem fog magához térni. Egyszerre Tolstoj megragadta az öreg Nikitin doktor kezét, rábámult és megszólalt:

— *Végem van... a halál...*

Két kámforinjekciót alkalmaztak az orvosok közvetlen egymásután. Tolstoj ismét feléledt. Most már elhaló hangon szólt régi barátjához, Nikitinhez:

— Annyi sok beteg van a világon és ti orvosok oly sokan csak velem törődtek.

Több mint egy óráig tartott az agónia. Hajnaltájban a beteg erőnek erejével ki akart ugrani ágyából. Négy orvos tartotta s alig bírta a haldoklóval.

Néhány perccel hat óra után Nikitin a zokogó Zsófia grófnéhoz hajolt és figyelmeztette, hogy a katasztrófa közel van. Az öreg grófné esókokkal borította férjének összeaszott kezét. Odakinn az állomás épülete előtt temérdek ember áhitatos esőndben várakozott. Ott voltak a pétervári és moszkvai lapok tudósítói is.

Egyszerre kinyiták az állomásépület ablakait s az öreg Nikitin kihajolt az utcára. Mindenki odanézett. Sírástól eleszkö hangon ki-szólt Nikitin:

— Meghalt.

Emberek milliói . . .

Tolstoj utolsó szavairól különböző híradások érkeztek. Az utolsó éjjel folyton látomásai

voltak és összefüggéstelen szavaiból azt lehetett kivenni, hogy mindig a magányba vonulás tervével foglalkozik. Mikor leánya, *Tatjana* megkérdezte, hogy jobban érzi-e magát, Tolstoj így felelt:

— *Le mieux est l'ennemi du bien.* (A jobban ellensége a jónak.)

Később kifogásokat tett Tolstoj az öt körülvevő fényűzés ellen.

— *Nem így hal meg egy paraszt —* mondotta.

Nagyon megörült, mikor barátja, *Csertkov* megérkezett és mosolya hallgatta, mikor az elmondta neki, hogy az egész művelt világ részvétellel érdeklődik állapotára iránt.

Egy másik hír szerint Tolstoj utolsó szavai ezek voltak:

— *Emberek milliói...*

Utána már csak összefüggéstelen szavakat morzsdott.

Halálhír.

Moszkva. A katasztrófáról azonnal táviratot küldtek Pétervárra *Stolypin* miniszterelnöknek.

Kora reggel érkezett Tolstoj halálának híre Moszkvába. Az újságok kiadásokat adtak, az utcákon plakátok hirdették, hogy a magánszínházakban elmarad az előadás. A női továbbképzés ligája elhatározta, hogy az európai egyesületeket felszólítja, alakítsanak közös bizottságot Tolstoj emlékének megörökítésére. Husz kormányzóságnak Moszkvában ülésező zemsztvo-elnökei felállással tisztelték meg Tolstoj emlékét és részvétlétviratot intéztek özvegyéhez.

Nyolc órakor érkezett meg a halálhír a Jasnaja-Poljanai kastélyba. Mélységes gyász borult Tolstoj lakóhelyére. A parasztlakosok százai vették körül és térdepelve imádkoztak a halottért.

Pétervár. Vasárnap este előadás volt az udvari színházban. Felvonásközben az igazgató beszédet tartott Tolstojról, a mit a közönség állva hallgatott végig.

Tolstoj temetése rajján az összes színházak zárva lesznek.

Mihajlovich Miklós nagyherceg Tolstoj özvegyéhez a következő táviratot intézte:

„Egész lelkemmel őszintén Önrel vagyok e szomorú percben.“

Készülődés a temetésre.

Astapovo. Astapovo buncujáró helye lett az orosz népnek. A vasárnapi vonatokkal ezer meg ezer ember érkezett ide Oroszország minden részéből. Az állomási épület körül csendőrség tartja fenn a rendet. Vasárnap délelőtt ravatalozták fel Tolstoj holttestét. Csoportonként engedik be az embereket a halottas szobába. Megható látvány, amint az öreg parasztlakosok könnyezve állanak a halott körül és fényűzőkkel borítják el a ravatalt.

Halála előtt néhány órával Tolstoj azt a kívánságát fejezte ki, hogy szertartás és virágdísz nélkül temessék el. Családja azonban kijelentette, hogy senkit sem fognak megakadályozni abban, hogy az elhunyt emlékét illő módon megtisztelje. A részvétlétviratok özönével érkeznek az özvegynek. A holttestet az eddigi hírek szerint kedden reggel Sasicza állomásra szállítják, onnan Jasnaja-Poljanába viszik és még kedden eltemetik. A fényképészeknek és amatőröknek egyformán megengedték, hogy a halotról fényképfelvételeket készítsenek.

Tolstoj hír szerint kifejezést adott annak a kívánságának, hogy Jasnaja-Poljanában azon a dombon temessék el, melyen gyermekkorában játszott. Barátai azt akarják, hogy az államvegye meg azt a házat, a hol Tolstoj meghalt.

Egyházi temetés megtagadása.

Tolstoj meghalt a nélkül, hogy kibékült volna a hivatalos orosz egyházzal. A szent szinódus még szombaton felszólította az optinai apátot, hogy utazzék Tolstojhoz és beszéljen vele egy megbánó nyilatkozat érdekében. Ha Tolstoj ilyen nyilatkozatot tesz, az egyház kész öt feloldani a kiközösítés alól.

A kibékülés azonban nem történt meg. Az orosz kormány felszólította a szinódust, hogy oldja fel Tolstojt a kiközösítés alól. A szinódus ebbe bele is egyezett, de előbb várta Tolstoj megbánó nyilatkozatát. *Cyryll*, tambovi püspök szombaton érkezett meg Astapovóba, de már nem volt alkalmja Tolstojjal beszélni. Szobrász fia, aki Párisból megérkezett, kijelentette a püspöknek, hogy Tolstoj már Jasnaja-Poljanából való távozásával kifejezést adott annak a szándékának, hogy meg akar térni az Istenhez és az egyházhoz.

Bizonyosra vették, hogy az egyház feloldja a halott Tolstojt a kiközösítés alól, mert ha ez elmaradna és az egyház megtagadná Tolstojtól az egyházi végültsességet, ezt az orosz nép a legnagyobb felháborodással, esetleg nagy forrásokkal fogadná. Az orosz parasztság el van határozva arra, hogyha az egyház megtagadja Tolstojtól a templomi szertartásokat, behatol a templomokba és erőszakkal kényszeríti a papokat, hogy megtartsák az egyházi szertartásokat.

Pétervár. A szent szinódus elhatározta, hogy nem engedélyezi Tolstojnak egyházi eltemetését, sem pedig az egyházi szentmisét, mert nem tekinti Tolstojt feloldottnak a kiközösítés alól.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Kedd: *Karenin Anna*, dráma. B) bérlet. Szerda: *Házi tücsök*, opera. C) bérlet. Csütörtök: *Rip-Rip*, operett. A) bérlet. Péntek: *Kormánybiztos ur*, vígjáték. Bemutató előadás. B) bérlet. Szombat: *Kormánybiztos ur*, vígjáték. C) bérlet.

* *Schmid Olga* hangversenye. Vasárnap este tartotta *Schmid Olga* dalestélyét, melyen főleg közismert *Beethoven*- és *Brahms*-dalok és egy pár magyar szerző ezerepeltek. A kisasszonynak elég jól iskolázott hangja van, banni is tud vele. A *Brahms*-dalokat igen jó felfogásban adta elő. Nagy örömről tellett *Tarnay Alajos* magas nívón álló, művészi szövegrakításában. Nincs az a lehelletszerű hang, melynél még diszkrétább kíséretet re alkalmazott volna. A közönség az énekesnőt igen barátságosan fogadta és nem fukarkodott a tapsaival. (Cs. M.)

* *Wolff Károly* festőművész kiállítása iránt — mely néhány nap múlva bezáródik — még mindig nagy az érdeklődés. A mai napon is több képre tettek ajánlatot. Megtekintése teljesen díjtalan.

* Országos színházi műsor. A vidék nagyobb színházainak a heti műsora: *Kolozsvár*: *Luxemburg grófia Karenin Anna*, *Sasfiók*, *Cigányszerelem* (négyyszer). *Csikós*. — *Szeged*: *János vitéz*, *Svihadók*, *Sasfiók* (kétszer). *Balkáni hercegnő* (kétszer). A kard becsülete. A balga szüz (háromszor). — *Temesvár*: A kis vukán. Tancos huszárok. A balga szüz. A vasgyáros. A muzikus leány (kétszer). — *Nagyvárad*: *Karenin Anna* (háromszor). *Balkáni hercegnő*, *Bőregér*. A muzikus leány. A kormánybiztos. — *Miskolc*: A kard becsülete. Csókon szerzett völgyény. *Luxemburg grófia*. *Borus szerelem*. *Remete osongetyűje* (kétszer). Az elvált asszony. — *Győr*: *Tanítónő*. *Kis cukros*. *Dolovai nábob leánya*. *Tavas*. *Beulemans kisasszony* (kétszer). — *Kecskemét*: *Ámor*, a pénzügynök. *Szép Heléna*, *Jack*, a senki. A muzikus leány. *Luxemburg grófia*. — *Szabadka*:

Fatinica. Művész felesége. Hangverseny. A muzei kas leány. Luxemburg grófja.

* Mozgófénykép ujság. A kinematográfia ma már egyik hűséges devője a napi eseményeknek. Meg kell csak nézni az Uránia színházban a mozgófénykép ujságot, hogy lássuk, mennyire krónikása lett a napi életnek a kinematográfia. Egy budapesti kép bemutatja például a kaszinó-bank szobáját, ez utcai kártyázó szuhancokat, akiket a rendőr szállít a hűvösré — a nagykártyásokat nem mindig éri az a sors — aztán látjuk egy bojkottált pesti ház minden nyomorúságát, majd ellentétül a fényes parlamenti épületet az új országgyűlés megnyitása napján, végül a St. Leger díj lefutását. Epen elég látnivaló a mindennapi életből és mindez felografikus hűséggel megörökítve az utókor számára. 241

A győztesek.

* Homonnay Nándor.

A hű vasutasnép megmutatta, hogy különös buzditás nélkül is megtalálja a módját a jutalmazásnak. Homonnay Nándortól, az aradi állomás érdemes főnökétől nem kérdezték meg a vasutasok, hogy akar-e városatya lenni? A vasutasok benne az ő érdekeik lelkes támogatóját látták mindig; a felebbvalóban a barátot, a kártársat tekintették, mert erre számos okot láttak s ezért úgy érezték: a legelső alkalmat meg kell ragadni, hogy a szeretetüket, nagyrabecsülésüket tolmácsolják.

A vasutasok bámulatos szervezetségére szolgáló eklatáns példaként ez a szerencsés választás. Homonnay Nándor még csak 1906 óta működik Aradon; ezelőtt a szabadtéri nagy forgalmu vasuti állomás helyettes főnöke volt. Ez a még eastendő is elegendő volt arra, hogy a Magyar Államvasutnak gyakran szinte emberfölötti munkát teljesítő aradi alkalmazottai közvetlenül ismerjék meg Homonnay meleg baráti, kollégialis készségét. Az ő eszlekedeteiből a legkisebb alkalmazott is kiérezte Homonnay ama gondolatát, amely tetteiben megnyilvánulva ezt árulta el: „én is közöletek való vagyok; a testvéretek vagyok!”

Alkalmazottai sokat tudnak beszélni humánus tetteiről, amelyeket különben a közönség hozzáférhető része is számtalanszor tapasztalhat. Szinte fölösleges külön utalni arra: a közönségnek milyen elsőrendű érdeke, hogy egy nagyforgalmu vasuti állomás kiváló kezében legyen. Ezt nemcsak a szakértelemre vonatkoztatjuk, hanem az egyéni kiváltságra is. Ez a kettő elengedhetlen feltétele egymásnak. Ha az egyik hiányzik, akkor a hivatalfőnök csak főember, mert esetleg a szakértelem a közönség rovására fejlődhetik ki s megfordítva.

Homonnay ama szerencsés hivatalvezetők közé tartozik, akikben ez a két kiváltság szerencsés arányban oszlik meg. Harminc esztendő működése alatt számtalan példáját adta ennek. S ezt nemcsak a közönség, meg a kártársai, hanem fölöttes fóruma is méltányolta. Ötvenhárom esztendő korában főnöke lett az aradi állomásnak, amely jelentős helyet foglal el a magyar vasuti hálózatban. Két éve léptették elő felügyelőnek, e hónapban pedig fizetésbeli emelkedés jutott ki neki. A tegnapi választás eredménye mutatja, hogy Homonnay nemcsak fölöttes fórumának megbecsülését, hanem alantásainak ragaszkodó szeretetét is bírja. Ezzel pedig, amely a haladás biztos jele, kevés főtisztviselő dicsekedhetik.

HIREK.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 22-én az időjárás: fagypont körüli hőmérséklet, sok helyütt csapadék.

— Henrik porosz herceg a kisjenői vadászaton. Amint megírtuk, Henrik porosz herceg néhány napig vendége lesz a kisjenői kastélyban József főhercegnek. Vasárnap este meg is érkezett Kisjenőre a fejedelmi vadásztársaság még pedig József főherceg, Augustus főherceg, Henrik herceg fiával, Koburg Fülöp herceg, s Lajos és Konrád bajor hercegek, Augustus főherceg fiúvérei. A fejedelmi vendégek kíséretében voltak Pálffy Miklós gróf, Eszterházy Mór gróf, von der Knezebeck korvett kapitány, Koszta Emil dr. főorvos, Libits Adolf udvari tanácsos, jószágkormányzó, Mocsonyi Antal, Révai Samu báró, Szápary József gróf főudvarmester, Vécsei Miklós báró, Szontagh és Zichy grófok. A vasuti állomáson nagy közönség gyűlt össze arra a hírre, hogy Vilmos császár özvegye Kisjenőre érkezik. Henrik herceg a vasuti állomáson néhány percet töltött, s jól megnézte a kisjenői állomás minden zugát. A vadásztársaság már fél tizkor nyugvóra tért, mert reggel korán indultak el a Feset pusztai hajtóvadászatra. A Badószegimajornál készített sátorban ebédeltek; úgy az ebéd, mint az egész vadászati idő alatt Henrik herceg igen jókedvű, vidám volt. A vadászat különben nem sikerült úgy, amint remélték, mert a sok eső következtében a terepen sok víz állott, s ez akadályozta azt, hogy a területet teljesen átkutassák. Terültre került 784 nyul, 42 fácán, 47 fogoly, 1 őzbak. A társaság holnap Bánkútra megy, holnapután pedig a somosi erdőben lesz nagy vadászat.

— Közös miniszteri értekezlet. Miután a közös miniszteriumok 1910. évi költségvetését már elintézték a delegációk, hamarosan sor kerül az 1911. évi költségvetésre is, amelyet Budapesten fognak tárgyalni januárban a delegációk. A januári delegációs tanácskozások előkészítésére szolgált az a közös miniszteri értekezlet, amit vasárnap délelőtt tartottak meg Bécsben.

A közös tanácskozást megelőzőleg Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter között rövid tanácskozás volt. A közös értekezletet a külügyminiszteriumban tartották meg Aerenthal gróf elnöklésével, a két kormány elnöke és pénzügyminisztere, a közös miniszterek és Montecuccoli tengerészeti parancsnok jelenlétében. A tanácskozás harmadfél óra hosszat tartott s megállapodásairól a következő, felhivatalos jelentést adták ki:

A közös miniszteri tanácskozáson az 1911. évi közös bevételekre és kiadásokra vonatkozó javaslatokat tárgyalták és végleges döntést is hoztak. A legközelebbi delegáció összeülését illetőleg elhatározták, hogy az egy költségvetési provizórium megszavazása végett előbb karácsony és újév között fog rövid ideig ülésezni, az érdemleges delegációs tárgyalások pedig 1911. január havában kezdődnek.

— Bucsu ülés a delegációban. A közügyeket immár befejezték Bécsben. Vasárnap délután három órakor ült össze a delegáció utolsó ülésre s miután konstataálták, hogy a két bizottság határozatai megegyeznek s Burián báró miniszter közvetítette a felség legmagasabb megelégedését és köszönetét, Láng Lajos elnök a delegáció ez évi munkáját befejezettek nyilvánította. Az ülés őfelsége éltetésével ért véget.

— A Ház munkarendje. Budapestről jelentik tudósítók: A képviselőház a legközelebbi napokban meg fogja szakítani a perrendtartás tárgyalását és a folyékony és gázemű bitumenekről, a fehér foszforos gyufa gyártásának megtiltásáról szóló törvényjavaslatokat, a szerb kereskedelmi szerződést, továbbá a négybónapos indennitást fogja letárgyalni. Ezenkívül még karácsony előtt el akarja végezni a kormány az osztrák magyar bank szabadalmának megújításáról szóló törvényjavaslatot is. A pénzügyi bizottság karácsonyig le fogja tárgyalni az 1911. évi költségvetést, amelyre a képviselőház karácsony után fog foglalkozni. A képviselőház január második felében a delegációval párhuzamosan fog tanácskozni. A véderőről szóló javaslatot csak a delegáció bezárása után fogja beterjeszteni a honvédelmi miniszter.

— Az indennitási vita a pénzügyi bizottságban. Budapestről jelentik: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma tárgyalta az indennitási javaslatot. Miután Hegedűs Loránt elő dí ismerlette a javaslatot, az ellenzéki szónokok, Földes Béla, Mezőssy Béla, Holló Lajos, Bakonyi Samu és Batthyány Tivadar gróf, kijelentve, hogy az indennitást bizalmi kérdésnek tekintik, azt nem zavarták meg. Apponyi Albert és Déry Géza ezútszónok tartják, hogy az exlex elkerültessek, azért sem a költségvetés sem az indennitás elé nem görditenek akadályokat. Felszólalt Lukács László pénzügyminiszter is, indokolva, hogy miért kellett a költségvetés mellett indennitást is benyújtani. Kijelentette, hogy a kormány foglalkozik a gyufamonopólium kérdésével, de még e tárgyban nincs döntés. A tanácsok status-rendezése már az 1909. évi költségvetésben bennfoglaltatott, mint megfontolandó kérdés a mostani formájában és akkor nem maradt fel ekkor kifogás. Különben is a fizetések emelkedéséért esékély eller szolgáltatás a heti óráknak tizennyolcóról huszra és a szolgálati időnek harmincöttről harmincöttré való emelkedése. A városok szubvenciójára nem egy millióval kevesebbet, hanem egy millióval többet vettek fel. Együttal az a terve a kormányknak, hogy a fogyasztási adók teljesen a városoknak engedtesseken át. Beismeri, hogy a városok anyagi helyzetének előmozdítása igen fontos állami érdek s ez eől a kormány nem is fog elzárkózni, amíg anyagi helyzete engedi. Khuen gróf miniszterelnök kijelentette, hogy a városok szubvencióját nem kiseltbitették, hanem gyarapították. A választójogi kérdéstről, amely a vita folyamán szintén felmerült, azt mondta, hogy olyan kérdés, hogy azt nem szabad más kérdéssel befolyásolni. A drágaság kérdésével foglalkozva kijelentette, hogy a kormány minden eszközzel sparkodik rajta segíteni. Az indennitási javaslatot a bizottság általánosságban és részleteiben elfogadta.

— A Wekerle-kormány sajtópöre. Budapestről jelentik: A mai napra volt kitűzve Habár hírlapírónak a koalíciós kormányt rágalmozó ügyében a folytatólagos főárgyalás. Vádolt azonban nem jelent meg, mert a litólag Berlinben betegesen fekszik. A törvényték konstataálta, hogy Habár megszökött és e rendelte elővezetését, illetve nyomozását.

— Crippen kegyelmi kérvényét elutasították. Londonból jelentik: A halálra ítélte Crippen dr. tudvalevőleg kegyelmi kérvényt nyújtott be a belügyminiszter utján a királyhoz. A király ma a kegyelmi kérvényt elutasította s így Crippen a halálos ítéletet e hó 23-án végre fogják hajtani.

— Házasság. Bodnár Lajos eserműi ref. lelkész Erzsike leányát tegnap vezette oltárhoz Vig János gyulai földbírók.

— Burmester kitüntetése *Burmester Willyt* a világhírű hegedűművészt, aki december 4-én Aradon hangversenyt rendez, a Coburg Gothai herceg a titkos tanácsai méltósággal tün-
tette ki.

— Új rend a vonatokba való beszállásnál. Az államvasutak elnöksége a személyforgalom gyorsabb lebonyolítása érdekében rendeletet bocsátott ki az állomásfőnökségekhez, melyben a vonatok menetrend szerint való közlekedésének megkönnyítése és a késés apasztása érdekében elrendeli, hogy a be- és kiszállásnál, oszakis az egyik bejáró ajtót szabad igénybe venni, még pedig a felszállásnál az előlő, a kiszállásnál pedig a hátsó ajtót úgy, hogy a fel- és leszálló utasok egymással ne találkozzanak, vagyis egymást a fel- és leszállásban ne akadályozzák, ami mindig idővesztéssel jár. A rendelet mindjárt életbe is lép, amire figyelmesnek tesszük az utazó közönséget.

— Ügyvéd és százados sajtópöre. Besztercén *Láng Károly dr.* ügyvéd átellenben lakott *Brosztovszky Gusztáv* 83. gyalogezredbeli századossal. Az ügyvéd lapokban közölte, a katonai hatóságnál tett jelentést és röpírásban terjesztette a rossz szomszédság hírét. A rossz szomszédságnak pikáns oka az volt, hogy a százados lakásán az ablaknál hiányos öltözetben jelentek meg a ház népének tagjai. A katonai hatóság utasítására a lovagias ügyek áradatának elintézése után sajtópert indított a százados. A kolozsvári esküdtbírósg tegnap a bizonyítási eljárás után az ügyvédet felmentette.

— Pénztári orvosi állások betöltése. Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma este ülést tartott, amelyen a pénztári orvosi állásokat töltötte be. Az igazgatóság az országos pénztár által kibocsátott fegyelmi és illetményzabályzat alapján az összes eddig alkalmazott orvosokat besorozta és véglegesítette. Azoankívül az igazgatóság kimondotta, hogy speciális orvosokat alkalmaz, még pedig egy nőorvost, amely állásra *Lakatos Izó dr.*, egy szemorvost, amely állásra *Issekutz László dr.*, egy bőr és bujakór-gyógyászt, amelyre *Singer József dr.*, egy gyermekorvost, amelyre *Adler Imre dr.*-t hívják meg. Azonkívül egy fogorvosi állást rendszeresítenek, amelyre pályázatot írnak ki. A pénztár főorvosává *Hermann Károly dr.*-t választották meg.

— Ha szivtelen a férj. *Szabó György* mikalakai isko igazgató bűnügyében feljegyzésre méltó esemény történt Szabót tudvalevőleg a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte. *Külényi Zoltán dr.* védőnek az volt a terve, hogy felfolyamodást ad be a vádtanácsához a vizsgálóbíró végzése ellen, arra való hivatkozással, hogy Szabónak állandó tartózkodási helye van, minthogy a felesége otthont ad neki, ameliatt valószínűleg a postai ügynökségnél pedig alkalmazza őt. Ma aztán kiderült, hogy Szabó felesége nem fogadja vissza férjét, nem pedig azért, mert igen ridéken bánt el vele, mikor letartóztatták. Negyven fillérral hagyta őt, s még el se bucsuzott tőle. A mint most kiderült, Szabó Györökon és Világoson is helyezett el hamis válót.

— Haláلعزások. *Földes Jánosné*, szül. *Weissbrunn Emma* Budapest-n meghalt. Az elhunytat kiterjedt aradmegyei rokonság gyászolja. *Karácsonyi János* jószáshelyi jegyző 56 éves korában ma meghalt.

— Eljegyzések. *Muzsnai Albert* családai tabító eljegyezte *Barna Ilonkát* Maros-Décséről.

Banciu Rudolf, a Duna biztosító társaság aradi fiókjának irodavezetője szombaton tartotta eljegyzését *Laubner Elza* urleánnyal, *Lubner József*, a Duna biztosító társaság titkárnak leányával.

— *Kell Manó* cég ajánlja kitűnő minőségű harisnyait és keztyűit. Telefon szám 673.

— Csendör által inzultált ügyvéd. *Knebelspiesz János* tácsalmási polgár, ellen a bácsalmási csendőrség eljárást indított valami kisebb kihágás miatt. Ablakok beütésével s egyéb apró kihágásokkal vádolták. A csendőrök már régen haragudtak *Knebelspieszre* s így a fiatal ember atyja, idősebb *Knebelspiesz János* felkereste *Fischhoff Béla* bácsalmási ügyvédet. Elmondta neki, hogy attól tart, hogy a csendőrök majd megverik a fiát s kérte az ügyvédet: akadályozná ezt meg. *Fischhoff* meghatalmazást kért és kapott *Knebelspiesztől* s ezzel a község házára ment, ahol már ott volt *Horváth csendőrtizedes*, aki azonban még nem fogott hozzá a nyomozáshoz. Az ügyvéd bemutatkozott s bemutatta a meghatalmazását is. Majd azt a kérést terjesztette elő, hogy a kihallgatáson legyen jelen két bizalmiférfi. Ez a kérelem a perrendtartáson alapul, de *Horváth tizedes* ur úgy látszik, hogy nem ismeri a büntető perrendtartást, — mert egyszerűen kiutasította a köteleességét teljesítő ügyvédet. *Fischhoff Béla* azonban figyelmeztette a csendőrt, hogy ha a kérelmét megtagadja, annak súlyos következményei lesznek, mert a bizalmiférfiak jelenlétére azért van szükség, nehogy négy szemközt törtéjék a kihallgatás és így bántalmaznak egy tekintélyes polgár fiát. Mikor az ügyvéd azt a szót kimondta, hogy tekintélyes, a csendör felemelte karját és szó, se beszéd, hatalmasan, teljes erővel arculütötte *Fischhoff ügyvédet*. *Fischhoff* nyomban elhagyta a termet, összehívta kollégáit s bejelentette nekik a hallatlan inzultust. Az ügyvédi kar táviratilag b jelentette a sérelmet. *Farkas Zsigmond* szabacskai kamarai elnöknek. A csendör ellen felettes hatósága megindította az eljárást.

— Szerencsétlenül járt dragonyos önkéntes. *Budapestiől* jelenik: *Pongrácz Vince* báró miniszteri tanácsos, a pénzügyminiszterium elnöki osztályának vezetője szombaton reggel táviratot kapott *Brünből*, hogy azonnal utazék oda, mert fia nagyon rosszul van. A szűkszavú távirat nagy riadalmat okozott. Délben egy újabb távirat érkezett, amely azt jelentette, hogy a miniszteri tanácsos fia, *Pongrácz Béla* báró dragonyos önkéntes leesett lováról és életveszélyesen összetörte magát. A miniszteri tanácsos azonnal *Brünbe* utazott, ahol fiát a helyorségi kórházban találta meg. A daliás önkéntes leesett lováról, agyrázkódást szenvedett és negyven fokos lázban feküdt a kórházban. A szerencsétlenül járt fiatal ember állapota aggasztó, de orvosai biznak felépülésében.

— A gonosz fiu. *Piskoltról* írják nekünk: E hó 16-án este 7-8 óra között *Gellér Gedus* 22 éves legény megakartá ölni apját, *Geller Imrét*, azután öngyilkos akart lenni; apjára revolverrel 5-ször löött; 2 lövés fejér, 1 orrán, 1 torokán, 1 a jobb kéz hüvelyk ujján találta; ezután egy bicskát a hasába dobott; a tett ekkövetése után azonban már nem volt bátorsága önmagát kivégezni, hanem átadta a revolvort a községi jegyzőnek, ki a fiu a csendőrség-

nek szolgáltatta át. Az apa sebeitülése sulos és kórházba szállították. A fiu az ősszel jött haza Amerikából, — anyja még most is ott van, — s ezóta folyton oivakodott apjával s többször fenyegette, míg most be is váltotta a fenyegetését. Az apa haldeklük.

— Betörés nappal. *Heinstein András* galsai lakos f. hó 18-án szokott munkájára ment mint földmives, neje pedig a szőlőbe, a házat 18 éves *Magdolna* nevű leányukra bízta. A leány délelőt úgy 10 óra tájban a szomszédházba ment va amí varrni valót nézni, de az ajtókat bezárta. Alig időzött ott 10 percig, az ajtókat feltörve és a szekrények tartalmát kidobva taálta. Azonnal a szomszédban levő nagybátyjához szaladt és szomorúan gyözödték meg, hogy a olvaj 1430 koronát vitt magával. A gyanu a községben lakó s itt bortély-segédként dolgozó tizenkilencéves *Heiberger Jánosra* esett. A mint a gazda hazaérkezett, a gyanusított keresésére indultak s értesítették a csendőrséget a tett ekkövetéséről. A fiut este sikerült mesterénél feltalálni s mid'n kérdőre vonák, kevés vallatás után beismerte, hogy ő volt a tettes. A pénzből azonban csak 870-80 koronát tudott előadni, a többit elvásárolta. A pénz kézrekerítése után vonatra ült és száz koronán felül vásárolt Aradon és pedig: ruhát, arany árut, láncot, fülbevalót, borotvát, tászkát, szappant és a mester-ségéhez szükséges tárgyakat. A fiu a károsultnak unokaöccse. A csendőrség előtt bevallotta bűnét s most le van tartóztatva.

— Köszönetnyilvánítás. *Löwenbach* család (Bukarest) 100 koronát adományozott az aradi izr. jót. nőegyletnek, bold. özv. *Bing Bernátné* ravstálára szánt koszoru megváltás címén. Ezen kegyeletes adományért hálás köszönetét fejezi ki: az elnökség.

— Fiuk és leányok a gyors növeés által s betegségeknek jobban ki vannak téve, mert a testi erők ezen időben nagyon igénybe vannak véve. Tanácsos ezt a jelenséget még idejében egy tápláló és erősítő szerrel megelőzni, hogy általa a test új erőket kapjon. Ilyen esetekben a *Scott féle Emulsió*, mely gyógycsukamáj-olajból, méz és nátron hipofosfitok hozzáadásával készült, a legalkalmasabbnak bizonyult. Mentés a közönséges csukamájolaj ismert hátrányaitól, tehát táplálóbb is, mint amaz. Ezenkívül — és ez gyermekek számára fontos — ízletes és könnyen bevehető. Utóbbiakból ajánlják az orvosok a *Scott féle Emulsiót* oly szívesen. Ki először egy próbát tesz vele, az vá aközán felül meg lesz elégedve. Ez az eset fog Önönél is beállani, ha elhatározza magát, hogy rövidesen levő gyermekeinek *Scott féle Emulsiót* ad.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére. — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weissnál. 279

Sunlight Szappan

A háziasszonyok szívét megörvendeztetli, mert a ruhának vakító fehérségű tisztaságot és kellemes illatot kölcsönöz. És mily játszi könnyű a mosás! A ruhát csak beszappanozzuk, egy ideig állni hagyjuk azután kimosuk és felakasztjuk!

Nincs többé dörzsölés, nincs főzés és forrázás!

8, 16 és 30 filléres darabokban kapható.

6616

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérbázákra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-utca 8. számát ház a főpostá mellett.

„ATLAS” élet, katonai szolgálati és járadék biztosító r.-t. Budapest, VI. Terézkörut 46.
 Bizt. állomány 1909. év végéről 73.467.665 korona. — Díjtartalék 1909. év végéről 4.292.312 korona.
Ötös díjtétel. — Megtámadhatianság. — Világkötvények.
 Felvilágosítást készségesen nyújt az **Aradi vezérőrnökök: Hajdu Árpád és Beck József, Boos Béni-ter Dengl-palota.**

VITA FORRÁS
 SOSKUT VASMELEVE

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek, köszvény hólyag- és vesebetegnek.
 Felphár VITA-forrás a gyomorfájást azonnal megszünteti.
 A vállalat tulajdonosa: 2925
„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság
 Budapest, VI., Teréz-körut 4. Telefon 10-13.
Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.
 Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerüzletben.

SPORT.

Uj sporttelep a Maros partján.
 — Az Aradi Regatta Egyesület terve. —
 — Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 21.

Igen érdekes és életrevaló eszmét pendít meg Fábry Sándor A. Cs. E. V. vezérigazgató, az aradi regatta-egyesület elnöke. Azt indítványozta az egyesületnek, hogy a mostani, a Maros jobb partján levő sporttelepe helyett a folyó másik oldalán létesítsen új modern sporttelepet. Erre a célra kitűnően megfelelne a várba vezető híd jobb oldalán elterülő négy holdnyi terület, amely jelenleg a város használatában van.

Ezzel az indítvánnyal a regatta egyesület azombat este Fábry Sándor elnökletével tartott közgyűlésén foglalkozott. Az egyesület beható és líkes eszmecsere után abban állapodott meg, hogy az említett négy kisbold földnek a sporttelep céljaira leendő átengedését fogja kérelmezni harminc esztendői időtartamra. Ha a város a területet a sporttelep céljaira átengedné, ott az egyesület mintegy nyolcvanezer korona költséggel nagyszabású emeletes sportházat létesítené. A sportház földszintjén lennének: a csónakda, a korcsolya- és melegező helyiségek, az emeleten pedig a vívóterem és más sportcélkat szolgáló helyiségek. A regatta egyesület ugyanis azt tervezi, hogy az evezés mellett a terület nyújtott előnyöket kihasználva, más sportágakat is fel fog karolni, hogy ezáltal módot nyújtson Arad város sportkedvelő közönségének a különböző sportoknak a város közelében levő remek parkirozott helyen való gyakorlására.

E célból az egyesület beton alapú tennispályákat létesítené a gyönyörű árnyas területen. A tennispályák télen vízzel valóanak beboríthatók és mesterséges jégpálya céljaira valóanak felhasználhatók.

A nagyszabású új sporttelep tervei már teljesen készen vannak. Schoor Lajos kitűnő tervéről és ízléséről ismert főmérnök készítette el. Akik látták a terveket, mindnyáj a csodálatossággal beszélnek a díszes tervyos egyemeletes

sporthárról és arról a szép képről, amelyet a díszesen parkirozott sporttelep már a tervek szerint előnk tár.

A Maros városi oldalán sétálók előtt díszes kép lesz a tu'oldali park fái közül kiemelkedő hatalmas sporttelep háttérében az ódon katonai vár. Már a tervek nézésekor megéleveníedik lelki szemünk előtt az a kedves kép, amelyet a sportélet a most elhagyottot félszigetre fog varázsolni.

A sporttelep létesítése a városra nézve is előnyös, sőt nagy jelentőségű. A nyilvános jellegű pompás sporttelep bizonyára vonzani fogja Arad város sportkedvelő közönségét és a telepre járók nagy jövedelmet fognak szerezni az amugy előreláthatólag is semmi jövedelmet nem hajtó hidnak. Így van ez Szegeden is, ahol a hidat a T-sán túl fekvő park tette jövedelmezővé.

Kívánatos volna, hogy a város a kért terület átengedné a sporttelepnek harminc esztendőre, amely terminusra azért volna szükség, mert az egyesület befektetését csak akkorra tudná letörleszteni és jövedelmezővé tenni.

Az első fog

fájdalom nélkül nő, fogzás közben nincsenek görcsök, sem bélzavarok, ha SCOTT-féle Emulsiót használunk, nyugodtak lesznek az éjszakák, a fogak pedig erősekre és fehérekre fognak fejlődni. Harmincnyéves hírnév áll jót a mondottak igazságáért. A szopós gyermekek kétségkívül szeretik a

Az Emulsió vételénél a SCOTT-féle eljárási utasítást — a halászt — kérjük figyelembe venni. Utánzatoktól óvjunk!

Scott-féle Emulsió-t

és megemészti még akkor is, ha gyomruk a tejet nem bírja. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f. Kapható minden gyógyszerüzletben. 6667

VIDÉK.

Magyarpecska község képviselőtestülete Urban Ivan főispán felhívása folytán mai napon tartott közgyűlésében egyhangúlag elhatározta, hogy az országos gyermekvédő liga pároló tagjai közé beépítse a községi pénztárból 100 koronát utalványozott.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Katolikus-kör estélye. Amint már jeleztük, az aradi Autonóm Katolikus-kör hat egymásután következő szerdán sorozatos felolvasó estélyeket, illetve előadásokat rendez. Az

első ily előadás e hó 23-án, szerdán délután 5 órakor lesz a kir. főgimnázium épületének (Lyceum) dísztermében. Az első estélyen Buttykay Antal budapesti ferencrendi házfőnök, a híres „Páter Antal” fog előadást tartani, akit mint kiváló előadót és szónokot a tavalyi adventi konferencia beszédeiből előnyösen ismer az aradi közönség.

A világ legjobb poudere a porcellán-pouder, mert csodaszéppé és előkelően mattá teszi a női arcbőrt.

Az eredeti doboz tetején **Yes** szócska áll.

Kapható minden drogériában, illatszerüzletben és gyógytárban. Az Amerikai Porcellán Poudertárs. magyarországi leosztása Budapest, IV., Keokométi-utca 8. és VIII., Rakóczi-ut 9.

Árak: 5.—, 3.— korona.

Aradon kapható: B. Földes Koloman gyógyszer., Hajdu Árpád gyógyszer., Hegedűs Gyula, Házu Beatrix, Riedl Ödön, Vajtak és Weiss. 1916

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Vidéki tudósítóinkat és olvasóinkat tisztelettel kérjük, hogy a napár számára közlegük címtárát a legbiztosabban beküldeni sziveskedjenek. Az ezt tartalmazó levélbor tókra ez a szó irandó: „Naptár.”
 A. E. elkészve érkezett.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti ár- és értéktáza.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 21.

Kínálat, vételkötés mérsékelt, 19 ezer mm. 10 fillérrel magasabb.

— arak 50 kilókészlet számítva:

	Dél	Észak
Buzs 1911. áprilisra	10.15—10.16	11.24—11.25
Buzs 1911. májusra	10.03—10.04	11.14—11.15
Buzs 1911. októberre	1.55—1.56	10.62—10.63
Rozs 1911. áprilisra	7.98—7.99	7.97—7.98
Tongori 1911. májusra	5.71—5.72	5.69—5.70
Zab 1911. áprilisra	8.36—8.37	8.34—8.35

HOL kapható a legjobb és legolcsóbb

Porosz Kőszén Kokszt Faszén és aprított Tüzifa

házhöz szállítva: ALTMANN EDÉNÉL
 Wesselényi-utca 48.
 Telefon szám 46. Telefon szám 46

A Temesvári Lloyd-Társulat terményosarmokának hivatalos árjegyzése.

Táviszti tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Nov. 22.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	9 60—9 90
76	9 80—10 00
77	10 00—10 10
78	10 10—10 13

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	9 70—9 75
Rozs	6 60—6 70
Árpa	6 50—6 60
Zab	7 10—7 15
Tengeri	6 10—6 20
Tengeri (al)	4 40—4 45

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Nov. 21. —

Magyar aranyjárdék 4%	111
Magyar koronajárdék 4%	91.65
Magyar koronajárdék 3 1/2%	81
Magy. földteherm. kötvény 4%	92 10
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94
Magyar nyereménysorssegy kölcsön	224
Tisszaszab. és szegedi soraajegy kölcsön	155
Osztrák járadék papírbau	93
Osztrák járadék ezüstbe	96 75
Osztrák járadék aranyban	115.75
Osztrák koronajárdék 4%	93 50
1850. évi osztrák államsoraajegy	166
Osztrák-magyar bankrészvény	18.95
Magyar hitelbank-részvény	862 25
Osztrák hitelintézeti részvény	666
Osztr.-mag. államvasuti részvény	751
20 frankos arany (Napoleonador)	19.08
Német birodalmi márka	117.60
London vista	240.80
Páris vista	96.25
20 márkás arany	23 51

Budapest-kőbányai sertéskereskedés

— Nov. 22. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 408 kilogrammon felül súlyban — 111-ig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — 111-ig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 148—50 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 152—167 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 166—168 fillérig.

Sertéslejtés: nov. hó 17. napján volt készlet 74006 darab, nov. 18. napján fölhasznált 296 darab, nov. 18. napján elszállított 296 darab, nov. 19. napjára maradt készletben: 28710 darab.
A készlet sertés fizeti irányzata kellemes.

Felolvasó szerkesztő
BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1910. évi november hó 22-én:

B) bérlet.

B) bérlet

Karenin Anna.

Drama 4 felvonásban 1 változással. Tolstoj regénye után írta: Guirand, fordította: Geth Sándor. Rendező: Kesztyer Bde.

SZEMÉLYEK:

Karenin Iván	Kesztyer E.	A herceg	Folliausné E.
Orlonszky	Cseh Ferenc.	Nordstone	Zalay Margit.
Karenin Anna	Károlnay J.	Nasztja	Benkőné
Wronszky	Beregi S.	Sz. notofné	H. Fekete A.
Cherbatzky	Varnay Jenő.	Levin	Vass Jenő.
Sierpuehorszky	Delli Laj. s.	Makholin	Huszár K.
Kitty	Vendrey V.	Solintseff	Heltai Jenő.
Dolly	Harmath J.	A tabornok	Ladiszlay J.
Miagkaja	Novác Irén.	Szomatoff	Kulcsár L.

Kezdete este 7 és fél órákor.

URÁNIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-u. 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. nov. 22-én, kedd:

1. Jonathan felesége. Humoros. — 2. Mozgófénykép új-ság. Látványosság. — 3. Csókpilulák. Humoros. — 4. Barlanglakók. Természet után. — 5. Szerelmes kocsis. Humoros. — 6. Cisen-rosi Margit. Dráma. — 7. Tűzoltógyakulat. Látványosság. — 8. A geth leánya. Dráma.

Előadások d. u. 1/2 órától kezdve.

Helyek: I-6 hely 1. kor., II-14 hely 2. kor., III-14 hely 3. kor., IV-14 hely 4. kor., V-14 hely 5. kor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogred. sorok... játszik. — Csukrásada.

Dr. Werner Sándor

(a budapesti Szt.-István- és Szt.-Rókus-kórház áveken át volt segédorvosa)

egyetemes orvostudor, bőrgyógyász és urologus.

Rendelését

f. hó 15-én

kezdette meg

Szabadság-tér 2. szám alatt.

Rendelés délelőtt 8—10-ig, délután 3—5-ig, kozmetikai rendelés nők részére délelőtt 11—12-ig. A fenti szakmába vágó laboratoriumi munkákat (Wassermann-féle vérvizsgálatot) a legmodernebb segédeszközökkel végzi. 4216

Kolozsvárt szigorlatozni

akarók mielőtt jogi seminariomot vennének igénybe szerezzék nek információt

Dr. Kertész

Jogi Előkészítő

(Bartha Miklós u. 22 sz.)

Legújabb díjmentes tájékoztatóját megküldi. 4291

Karácsonyi bevásárláshoz legalkalmasabb dolgokat

Az Aradi Fehérnemű
készítő Iparvállalatnál

Weltzer J.-u. új leányiskola-épület, kaphatók.

Női ingek
Női háló köntösök
Nadrágok

Városi és megyei telefon 651.

A n. é. közönség szives támogatását kérve maradok

Az Aradi Fehérnemű Készítő Iparvállalat,
Tulajdonos Freimann Lipót 4237

2 koronától feljebb
2 koronától feljebb
150 kor.-tól feljebb

Városi és megyei telefon 651.

Olcsó árjegyzék

oly cikkekről, melyek kizárólag nálunk szerezhetők be:

Moire selyem jupon darabja 4 frt.
Tafft tiszta selyem jupon „ 5.86
Herwe h fűző legújabb facon „ 3.50
Nagy parthie vétel férfi és női zsebkendőkben.

Hamerly féle női bőrkeztü glace.
Schwéd mosó és szarvasbőr.

Frisch féle patent férfi alsónadrág aradi egyedüli elárúsító helye.

Nyírott prima plüch szőnyegek

csokély szövés hibával

1 1/4-es 2 méter széles 3 méter hosszú darabja 27 frt.

1 1/2-es 2 1/2 méter széles 3 1/2 méter hosszú darabja 42 forint

szőnyegekben most nagyobb szállítmány érkezett minden vételkötés nélkül megtekinthetők.

Mindan pénteken nagy maradékvásár.

Nagy forgalmu üzletünkben összegyűlt maradék szőnyegek, ruha kelmék színes és fekete barchettek egyes függönyök stoorok, egyes abroszok, csipkék, himzett batistok, rendkívüli olcsón kerülnek eladásra.

Rosenblüh H. és Társa
divatüzlete ARAD.

Versenyneküli árak.

Fehérnemű osztályban.

Női ingek ikézi himzett, tartós king vászon 1 frt. 65

Női corsetták 1 frt. 30-tól esimes kiállítás 1 frt. 80 — 2 frt.

Női nadrágok schweici himzéssel 1.40
Uj olcsóbb árjegyzék; cérna és pamut vászon maradékoknál.

Erősszálu ágyneműre, női ingekre kitűnően használható métere 26 kr. közép szálu legjobb minőség 32 „ hóvirág legfinomabb kelengyéhez 31 „ Prima cérna rumburgi és irlandi míg a készlet tart 32 „ e fenti maradékok 3 métertől 5—6 méterig kaphatók.

Kész alsó lepedők köziszert prima minőség, nőreális, hófehér, varrás nélkül, darabja 1 frt. 40, eddig sok ezer darab került általunk forgalomba és minden oldalról utána lesznek rendelve.

Másodrendű alsólepedő, de a 1/2 igen tartós minőség darabja 1 frt. 20

Geiger Gyula fiai

Délmagyarország legnagyobb csipkeáruházának fiókja.

Asztalos Sándor-utcában (a volt Vácz-féle üzletben) folyó évi november hó 5-én megnyílt a következő áruk kerülnek eladásra.

Kizárólag csak parti áruk.

Minden 8 napban új áru, kizárólag jobb minőségű áruk.

10.000 mtr. férfi és női ruha szövet 75 krtól feljebb, 50.000 mtr. csipke 1 krtól feljebb, 5.000 drb. férfi ing R. R. schiffonból 90 krtól feljebb, 5.000 drb. női ing és korsetták 90 krtól feljebb. Óriási parti schiffon vég 4 frtól feljebb, 5.000 drb. blousok 1.50 frtól fejjebb, 5.000 drb. selyem blous 3 frtól feljebb, 5.000 drb. clot alj és lüszter alj 1.50-től feljebb, 1.000 tucat zsebkendő 90 krtól feljebb, 1.000 tucat férfi galér drbja 7 krtól feljebb, 500 tucat kezelő szines és fehér, öt-rétű, 15 kr. párja, 5.000 pár női és férfi glassé keztyű 50 krtól feljebb stb. stb. ide nem sorolt áruk. 4141

Óriási választék csipkében és csipkeszövetekben. Mindenkinek elmulaszthatatlan alkalom.

Porosz Szén Koks

4138

legjobb minőségben, legolcsóbb árban

kapható:

Roth József

Arad, Cötvös-utca 3.

Telefon 63. sz.

Telefon 63. sz.

Tűzifa!

Igen tömören ölelve, jutányos áron kapható

Dengl Lajos

fatelepen

Kossuth-utca végén,

a régi temető előtt. 3777

Tűzifa!

Tűzifa!

Tűzifa!

Van szerencsém a nagyérd. közönség tudomására hozni, hogy asztalos üzletemet

Kápolna-utca 3. sz. alá

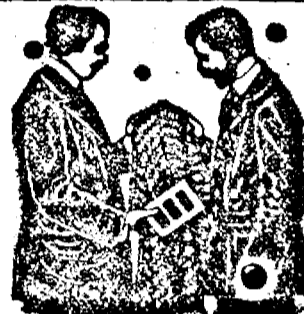
saiát házamba áthelyeztem és minden tekintetben a modern követelményeknek megfelelően berendeztem. Mint eddig, ugy ezután is fő-törekvésem lesz izléses kivitel, szolid munka és olcsó árak által a nagyérd. közönség bizalmát kiérdemelni. 3951

Elvállalok modern lak- és boltberendezéseket, portale és épületmunkát.

Kész butor eladás.

A nagyérd. közönség becses pártfogását kérve, teljes tisztelettel

Molnár Antal,
épület és műbutorasztalos.

Brünni szövetek

úri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron kaphatók:

ETZLER és DOSTAL cégnél
BRÜNN 41. 6541

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direkt a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek, 5 koronától felfelé. A legkisebb méretet is küldjük.

Duo minta választék megtekintésére bérmentve küldeték.

Nélkülözhetetlen háziszer

'Doré' sósborszesz.

A Doré sósborszesz

az összes használatban levő sósborszeszek közül a legjobb hatásúnak bizonyult.

A Doré sósborszesz

kitünő eredménnyel használható mint bedörzsölőszer, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szükségesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, lábfájás, oldalszurás, hátfájás és csuzos fájdalmaknál. 421

Belsőleg: 20-40 cseppet cukorra csepeentve kitünő fájdalomcsillapító és gyomorerősítőszer

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPAD gyógyszerárában,

továbbá: Ring Lajos gyógyszerárában és Vojtek és Weisz drogueriájában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

Telefon 162. sz.

Telefon 162. sz.

Páratlan minőségű

la. Porosz Szalon Fütőszén, la. Porosz Diókoks

Jutányos árban kapható

Reusz Mór és Fia cégnél Arad, Boros Béni-tér 12.

22955, 22957—1910.

Hidvám-díjszabályzat.

Engedélyeztetett a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 68767— I. B. 910. szám alatt kelt rendeletével. Hatályba lép 1910. november 12-ik napján 4 évi érvényvel.

Hidvám-díjtételek:

A) Teher nélkül:

1. Egy darab nagyobb marha után érve egy éven felül levő szarvasmarhát, lovat szamarat, öszvért és hizott sertést, 8 fill. 2. Egy drb. kisebb marha után, sovány sertés, juh, kecske, egy éven alól levő csikó után 4 f., 3. Egyfogatu kocsi után 18 f., 4. Kétfogatu kocsi után 24 f. 5., Háromfogatu kocsi után 32 f., 6. Négyfogatu kocsi után 40 f., 7. Ötfogatu kocsi után 48 f., 8. Hatfogatu kocsi után 56 f., 9. Egykerekű taliga után 4 f., 10. Kétkerekű taliga után 6 f., 11. Négykerekű taliga után 8 f.

B) Teherrel:

1. Egy drb. nagyobb marha után a fönti a) 1. a) jelzés szerint 10 f., 2. Egy darab kisebb marha után a fönti a) 2. a) jelzés szerint 6 f., 3. Egyfogatu kocsi után 24 f., 4. Kétfogatu kocsi után 32 f., 5. Háromfogatu kocsi után 40 f., 6. Négyfogatu kocsi után 48 f., 7. Ötfogatu kocsi után 52 f., 8. Hatfogatu kocsi után 60 f., 9. Egykerekű taliga 8 f., 10. Kétkerekű taliga 10 f., 11. Négykerekű taliga 12 f., Cséplőgép, kazán és ehhez hasonló nehéz tárgyak után 1 korona. A befogott jószág darabja után külön 8 fillér.

Tele (helyesen megterhelt) kocsinak tekintetik, ha négy drb. telt zsák, 1 drb. 100 literes tele hordó, 1 métermázsán felül zsup, széna szalma, fa, vagy négy ember van rajta.

C. 1. Gyalogos után oda és vissza egyszerre beszedve 6 f., 2. Kerékpár után 4 f., 3. Tricikli után 6 f., 4. Tricikli után teherrel 10 f., 5. Motorbicikli után 10 f., 6. Gyermekocsi után teher nélkül 8 f., 7. Gyermekocsi után teherrel 12 f., 8. Automobil, lokomobil után 1 korona, 9. Automobil, lokomobil után teherrel 3 korona, 10. Automobil, vagy lokomobil után akasztott teher után 1 korona, 11. Gőzeke után 5 korona. Csupán a gyermeket szállító kocsí díjmentes.

A vámdíjak fizetése alól mentesek:

1. A kir. uralkodóház minden tagja és udvartartásai valamint az ezekhez tartozó állatok és járművek. 2. A kir. udvar, annak közvetlen kísérete és az udvarhoz tartozó járművek, fogatok és állatok. 3. Az idegen hatalmasságok követi, képviselői, továbbá ezek fogatai és állatai. 4. A fegyveres erőhöz tartozó vagy annak szolgálatában álló egyének nemkülönbén mindazon fogatok (ideértve a kirendelt előfogatokot s) és állatok, melyek a fegyveres erő szükségleteinek szállítására használatnak. Ha az egyének vagy szállítási eszközök katonai minősége külsőleg felismerhető nem lenne megfelelő hatósági igazolvánnyal keli birniok. 5. Az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá a közbiztonság fentartásával megbízott hivatalos közegek a pénzügyőrök, a fegyverek, foglyok, toloncok és az azokat kísérő személyzet nemkülönbén a mindezeket szállító fogatok, állatok. 6. Az állami javak általában és az azokat szállító fuvarok, állatok. 7. A m. kir. postát szállító küldöncök, fogatok, lovak, távirtdai küldöncök és azokat szállító fogatok, állatok. 8. mindazok, kik állami törvényhatósági, vasuti állomásokhoz vezető községi utak építésével és jókarban tartásával, vagy ezen teendők ellenőrzésével vannak megbízva és az ezeket szállító fogatok, állatok azon vámtárgyakon, amelyekre hivatalos tevékenységük kiterjed. 9. Mindazon fogatok, állatok, melyek az állami vasutak, állami, törvényhatósági, vasuti állomáshoz vezető közlekedési vagy községi utak építésére és fentartására, továbbá az árvédelem biztosítására szükséges anyagot szállítanak. 10. A 4, 5, 6, 8. és 9. pontokon említett vámmentes személyeket és tárgyakat szállító magán fuvarok, mentességüket üresek visszetértükben is élvezik. 11. A törvényhatósági utadó természetbeli lerovását vagy községi közmunkát teljesítő egyének és fuvarosok. 12. A hivatalos működésben eljáró egyházi jelvényekkel ellátott lelkészek és az ezeket szállító fogatok állatok. 13. Temetkezési menetek és bucsujaratok és az ezeknél használt fogatok, állatok, ha a menet csoportosan és egyházi jelvényekkel vonul. 14. A templom, iskola és paplak építésére ingyen kiszolgálódnak a fuvarok. 15. Közveszély (hőfűvés, árvíz, tűz stb.) esetén az előjáróság által az 1886. évi XXII t. cikk 136 §-a alapján kirendelt közérő, tűzvész, árvíz vagy háboru idején a mentők, menekülők fogataikkal, állataikkal. 16. A tűzoltók, mentők és fogataik, állataik, midőn a vész, illetve a szerencsétlenség helyére sietnek, vagy onnan visszatérnek. 17. Minden mezőgazdasági célból közlekedő fogatok, vagy hajtott állatok, azon határon belül, melyhez tartoznak. 18. Azen lovak és hordálatok, melyek határon belülről való besorozás, vagy az 1873. évi XX. törvénycikk értelmében osztályozás végett az állítási helyre és onnan vissza szállítatnak; továbbá fegyveres erő élelmezése céljából beszerzett marhák, melyekre nézve a a hajtóknak katonai hatóság által kiállított igazolványt kell felmutatniok. 19. A vámtulajdonosok által önként vámmenteseknek elfogadott személyek, állatok és fuvarok, ideértve mindazon vámmentességeket is, melyek magánjogi szerződésben, vagy egyezségeken alapulnak. Mindazon egyéneknek, fogatoknak és állatoknak, melyek a fentebbi 5., 6., 8., 9., 10., 11., 12., 15. és 18 pont alattiak szerint vámmentesen, megfelelő hivatalos igazolvánnyal kell birniok. 20. Az állami adót szállító, sorshuzás, ujoncszállítás és ellenőrzési szemle céljából utazó községi előjárók és mindezeket további fogatok, állatok. Az 1890. évi I. t. c. a vámokra vonatkozó minden egyéb határozat a jelen vámról is kiterjed.

Arad, 1910. évi november hó 7.

A városi tanács.

Gőzművelés

Nagyobb területek szántását kétférendszerű 20 névleges lóerejű új gőzekéjével, épügmélyrigolozásokkal szőlő, spárga stb. telepítéséhez előhántós gőzrigóikkal igen kedvező feltételek mellett elvállal **Ortutay Gyula** bélamajori gazdasága Mezőkovácsháza (Csanád-m.)¹³⁷¹

Hentesek és mészárosok

figyelmébe ajánlom dus raktáramat mindenféle

sózott és száraz
BELEKBOL.

Klein Gábor

bélnagykereskedő, 4181
ARAD, BOCZKÓ UTCA II. SZÁM.

A silingyiai fogyasztási szövetkezethez december 1-re fűszerkereskedésben jártas román nyelvet is beszélő üzletvezetőt keresünk.

Lentínomabb

Impregnált női havi kötők

tuzatonként 1 korona
80 egyszerű övek 90 fillér és Tricot övek 3 korona 20 fillérért kaphatók

Földes Kelemen

gyógyszerárban
Aradon, Deák Ferenc-utca II. szám.

381

Formotexó javítások elfogadjának.

M. kir. szabadalmazott

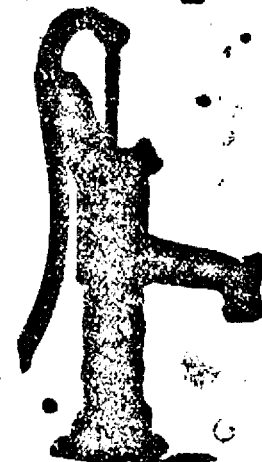
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a berületé cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendők

Ülő szelvényekkel. Készleteknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használataánál sem tagadják meg a szolgáltatást — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való egyszerű és gyors csavark és a legjobb minőségű gummi csövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely helyi vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott vízszivattyú és szivattyú készítő.

Arad, Boczko-utca 27. sz.

4701—1910. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége az Ovár-tér lecsapolásához szükséges vízi művek engedélyezését kéri.

Mint hogy a vízi művek létesítése ellen és revétel nem merült fel, a kérvényt, terveket és műszaki leírásokat, valamint az aradi m. kir. kulturmérnöki hivatal és az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal szakértői észrevételeit Aradon, a városháza I. emeletén levő mérnöki hivatalban 1910. október 24-től 1910. november 23-ig terjedő 80 napi időtartamra az 1885. i. XXIII. t. c. 168. §-a értelmében. közszemlére kiteszem azzal hogy jogában áll érdekeltnek azokat a hivatalos órák alatt betekinteni és esetleges ellenvetéseiket a közszemlére kitétel ideje alatt a polgármesteri hivatalban írásban benyújthatják, vagy az alább megjelölt tárgyaláson szóval előterjeszthetik, amennyiben ellenvetéseiket kellő időben elő nem terjesztik, a határozat a később esetleg előterjesztendő ellenvetések figyelembe vétele nélkül fogok határozni.

Egyidejűleg a helyszíni tárgyalás megtartására határidőül 1910. év november hó 28-ik napjának délelőtti 9 óráját Aradon, a városháza I. emeletén levő tanácsteremben találkozással kitűzöm és arra az érdekelteket jelen hirdetménnyel meghívom.

Arad, 1910. október 21-én.

Varjassy,
polgármester

**Alkalmi vevők
és eladások
ékszertárgyakban**

arany és ezüstművekben, Arad legne-
gyöbbs óra és ókorraklára

Deutsch Izidor

órák és ókszerész
Weitzer János-utca, Minerita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brill-
lián tárgyak a legmagyarabban meg-
vételnek vagy más tárgyra átöröklésnek
TELEFON 434 TELEFON 438

Venni

óhajunk 1/2 waggon
7 vagy 9 kilogram-
mos sint.

Ajánlatok

Gaal és Tirnauer,

Budapest, Kertész u. 48. szám
alá küldendők. 4281

Fürészporból sajtolt
brikett

állandóan kapható:

Laendler Aladár

gőzfűrésztelepén Aradon. 4298

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű, dus
gyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-ültványokat

sima valamint *riparia portalis* szőlőveszőket ajánl
gyökerezés és elsőrendű minőségben

HÁMORI-GAZDASÁG

szőlőültvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

**Szántói természetes
savanyúvíz.**

Bornak: fűszer. — Betegnek:
gyógyász. — Egészségesnek:
évszer.

Egyike a legjelentékenyebb kalcium-
tartalmu ásványvizeknek.

Gyermekeknek, gyenge szerveze-
tűknek a legjobb és leghasznó-
sabb ivóvíz.

Aradi főraktár:

ÉLES ÁRMIN

csemege- és fűszernagykereskedő-
nél. 8978

Házi mosószappanok

piperezappanok illat-
szerek, stearin és
templom-gyertyák

ugyszintén mindenféle mosócskkok
legolcsóbban beszerezhetők

Lorenz Károly

szappangyárosnál 2044

Arad, Forray-utca.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZE
Arad és csanádi vasútiak palotája

ÁJÁNLJUK A LEGMODERNEBB ŐR-
PERKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
HOL A LEGEGYSZERŰBB BERŐTÉSTŐL
FOGYVA A LEGFÉNYESEBB KIÁLLÍTÁSI
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

DISZMŰMUNKÁK
MONITROZÁSOK
IRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad **Farkas Streicher** Arad, Tökölly-tér 1. 2974

Három jó barát

részére két butorozott szoba kiadó, teljes ellátással, az egyik utcai. Heim Domokos-utca 2b. 4294

Raktárnok vagy segédnek

ajánlkozik fűszerkereskedő segéd. Cím a kiadóhivatalban. 4295

Abonnenseket

elfogadok házban és házon kívül. Kohn Adolfné, Eötvös-utca és Erzsébet királyné-köruton lévő újonnan épült sarokházban. — Ugyanott egy elegáns utcai szoba kiadó. 4255

Önálló leány

jobb családnál, az Andrassy-tér közelében, teljes ellátást keres. Ajánlatokat „Bródy” jellegével a kiadóhivatal továbbít. 4259

Jutarsia

festésre és égetésre új genrei fadiszmuárak összes kellékekkel megérkeztek. Bajos új msagok megtekintésére érdeklődőket szívesen látja vétel kötelezettsége nélkül, Krausz Paulin, Színházépület. Telefon 511. 511

A seprősi

fogyasztási szövetkezetet keres december elsejére való belépésre egy vegyeskereskedésben jártas románul jól beszélő fiatal segédet. 4247

Kerpel Jzso

ajánlja 90.000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 30.000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszék egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Üzleti könyvek, u. m. szárazak, naplók, stb. gyári raktára. Irodai cikkekben különlegességek. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papirkereskedése Aradon. 526

Kasszinger-utca 5. szám

alatt egy 5 szobás, külön zárt folyosóval, mellékhelyiségekkel fürdőszobával, ellátott uri lak minden órában kiadó. Bővebbet ugyanott. 4042

Ügyes segéd

elsőrendű helybeli női divatözetben december hó 1-re felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 4296

Egy varrógép-mechanikus

azonnal felvétetik. Singer és Társa, Forray-u. 4297

Rum,

konyak, bor és egyéb üveg vignettkapathók Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. 671

Nőtlen raktáros.

Valamely gazdaságban használható mesterséghez értő nőtlen raktáros kerestetik gazdaságba, azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 4000

Egy meglelt korn

tisztességes nő, a ki házvezetésre vállalkozik, azonnal felvétetik. Cím: a kiadóban 4283

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt, 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitszer János-utca. 1651

Értesítés.

Tisztelettel értesítem ügyfeleimet és a kölcsönt kereső közönséget, hogy irodámat november hó 1-től

Eötvös-utca és Erzsébet királyné-köruti sarokházamba helyeztem át. 4180

Továbbra is kérem szíves bizalmukat, tisztelettel

Klein József,

a nagyszabeni általános takarékpénztár egyedül képviselője.

Párisi

eredeti kalap-minták

mé'yen leszállított áron adatk el óriási nagy választékban.

Trotteur, színházi és hangverseny kalapok.

Maison Ritscher-nél

Salacz-utca 1. sz., II. em.

javítások elfogadtatnak.

Valamint megrendelésre azonnal szállítunk gyszakalapot is.

Eladó száz háztelek.

Magyar áll. vasut fűtőház mellett elterülő Zimándi-utca és Almos-utca folytatását képező beltelkek, valamint Zsidótemető-utca kettő szám alatti

új utca nyitás

által nyert házhelyek, melyek a Zimándi-utca-ra vezetnek, végül a Zsidótemető-utca hatszám felosztott területet eladok, a telkek parcellázva 150—200□-öl változó nagyságban. Értekezés délután

Sóltz Gyula, 2750

Arad, Zsidótemető utca 5.

Hulló falevél 4301

Cigányszeralemből

Balkán hercegnőből

legújabb felvételű gramophon lemezek, kaphatók:

Koch Dánielnél,

Deák Ferenc-u.

Fehér Kereszttel szemben.

ATLANTIKA
TEA 3 krajcártól feljebb dgr.-ként.

Valódi jamaicai RUM

legelőnyösebb bevásárlási forrása

ARAD, Andrassy-tér 20. sz.

Telefon 609. sz.

Telefon 609. sz.

INGYEN!

javítom a nálam vásárolt cipőket!

3307

Cipő, kalap, uri divat cikkek

Korányinál

Szabadság-tér 3. szám

(volt Winternitz-féle helyiség)

veszünk a legjobban és legolcsóbban.

Kizárólagos lerakata a híres

Moskovits-féle ANATOMIAI CIPŐKNEK

Nagy választék Loden kalapokban.

Vizmentes vadászcipők.

Óriási választék téli utcai és házi

Comode cipőkben.

Saját érdekében nézze meg kirakataimat!!